

Liceul Tehnologic "Ferdinand I" Râmnicu Vâlcea

Aleea Teilor, Nr. 1, Râmnicu Vâlcea

Revista Simpozionului județean "E-Științe: Mediu, Cultură" și Civilizație"

Revistă de specialitate

Numărul 1

Râmnicu Vâlcea, 2026

ISSN (online) în curs de obținere

Editor: Liceul Tehnologic "Ferdinand I" Râmnicu Vâlcea

Publicație anuală, online: www.gsferdinand.ro

Contact: secretariatferdinand@yahoo.com

Adresa: Aleea Teilor, Nr. 1, Râmnicu Vâlcea

Locul apariției: Râmnicu Vâlcea

Frecvența: anuală

Revista Simpozionului județean “E-Științe-Mediu-Cultură și civilizație”

Coordonatori: prof. Lalu Mihaela Victoria, prof. Ochia Mădălina Camelia,
prof. Ochia Florin, prof. Lalu Jany

Liceul Tehnologic ”Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea

ISSN

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Prof. Lalu Mihaela Victoria

Prof. Ochia Mădălina Camelia

Prof. Ochia Florin Cristian

Prof. Mărgărita Antoanela

Prof. Preoteasa Ana Maria

Prof. Moscalu Carmen Cosmina

Prof. Damu Dragoș

Prof. Lalu Jany

Prof. Iliescu Raluca

Prof. Honcu Rodica

Responsabilitatea privind informațiile prezentate în articole revine autorilor acestora.

CUPRINS

E-Științele între protecția mediului, cultură și civilizație	4
Prof. Diaconu Iulia, Inspector școlar de specialitate Geografie-Biologie, ISJ Vâlcea	4
Proiect educational de protecție a mediului	8
Prof. Drăghici Florinela, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", Sat Rotărăști	8
Prof. Grecu Cristian, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", Sat Rotărăști	8
Vlad The Impaler As A Historical Source Of Bram Stoker's Dracula	13
Prof. Drăghici Florinela-Elena, Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Loc. Nicolae Bălcescu.....	13
Clima și geografia, temelii ale dezvoltării civilizației	15
Prof. Grecu Cristian Gheorghe, Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Com. Nicolae Bălcescu, jud. Vâlcea	15
Utilizarea calculatorului în procesul de predare-învățare-evaluare în domeniul disciplinelor tehnice – Mecanică.....	18
Prof. Ing. Honcu Rodica, Liceul Tehnologic “Ferdinand I” Rm. Vâlcea.....	18
Protecția mediului înconjurător – O prioritate pentru viitorul planetei.....	19
Prof. Lalu Jany, Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Rm. Vâlcea	19
Acțiuni de protecție a mediului în județul Vâlcea: inițiative locale și educație ecologică	22
Prof. Lalu Jany, Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Rm. Vâlcea	22
Alunecările de teren în județul Vâlcea: cauze, distribuție și implicații socio-economice.....	23
Prof. Lalu Mihaela Victoria, Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm. Vâlcea.....	23
Rezervațiile naturale și parcurile naționale din județul Vâlcea: conservarea biodiversității și educația ecologică.....	26
Prof. Lalu Mihaela Victoria, Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm. Vâlcea.....	26
Profilul psihopedagogic al elevului activ	27
Prof. Mărgărita Antoanela, Școala Gimnazială „Anton Pann”, Rm. Vâlcea.....	27
Rolul limbii române în era digitală și importanța tehnologiei în educație	28
Prof. Moscalu Cosmina, Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm. Vâlcea	28
Protejarea naturii în activitatea de consiliere școlară.....	30
Profesor Consilier școlar Munteanu Andreea Roberta, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", Râmnicu Vâlcea.....	30
Omul și mediul - între protecție și distrugere	32
Prof. Munteanu Gheorghița, Școala Gimnazială sat Popești, comuna Golești.....	32
Informatica – între progres tehnologic și responsabilitate socială.....	34
Prof. Ochia Florin Cristian, Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab", Rm. Vâlcea	34
Formarea gândirii algoritmice în context cultural contemporan	37
Prof. Ochia Florin Cristian, Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab", Rm. Vâlcea	37

Energie, mediu și responsabilitate: perspectiva fizicii	40
Prof. Ochia Mădălina Camelia, Colegiul Național ”Mircea cel Bătrân”, Rm. Vâlcea	40
Valori culturale în predarea fizicii: știință, etică și responsabilitate	42
Prof. Ochia Mădălina Camelia, Colegiul Național ”Mircea cel Bătrân”, Rm. Vâlcea	42
Interjecția în limba română actuală-Studiu.....	45
Prof. Popescu Florina, Școala Gimnazială ”Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști.....	45
„Povestea mea, ajutată de inteligența artificială” - proiect didactic-	46
Prof. Popescu Florina, Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, sat Rotărăști	46
Miorița – „o fereastră spre cultura, personalitatea și realitatea românească”	52
Prof. Preoteasa Ana-Maria, Liceul Tehnologic„Ferdinand I”, Rm.Vâlcea	52

E-Științele între protecția mediului, cultură și civilizație

Prof. Diaconu Iulia, Inspector școlar de specialitate Geografie-Biologie, ISJ Vâlcea

Dezvoltarea tehnologiilor digitale a modificat profund modul în care este cercetat, analizat și înțeles spațiul geografic. Sistemele Informatice Geografice (GIS), teledetecția, imaginile satelitare, bazele de date spațiale și aplicațiile de cartografiere digitală oferă noi posibilități pentru investigarea relației dintre societate și mediu. În același timp, aceste instrumente pot contribui la documentarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural, facilitând accesul elevilor și al comunității la informații despre teritoriu. Lucrarea evidențiază rolul e-științelor în educația geografică, în monitorizarea mediului și în conservarea valorilor culturale, subliniind necesitatea formării unei perspective integrate asupra spațiului în care natura, cultura și civilizația se află într-o permanentă interdependență.

Geografia într-o lume în continuă transformare

Geografia contemporană se află într-un proces de transformare determinat de dezvoltarea tehnologiilor digitale. Dacă în trecut cercetarea geografică se baza în principal pe observația directă, hărți tipărite, măsurători de teren și prelucrarea manuală a datelor, astăzi geograful dispune de instrumente capabile să colecteze, să analizeze și să reprezinte volume foarte mari de informații. Imaginile satelitare, sistemele GIS, dronele, aplicațiile de geolocalizare și bazele de date spațiale permit observarea unor fenomene geografice la scări și cu precizii dificil de imaginat în urmă cu câteva decenii. Această transformare nu înseamnă însă renunțarea la metodele tradiționale. Dimpotrivă, tehnologia completează observația directă și o transformă într-o sursă de date mai ușor de analizat și interpretat. În acest context, e-științele reprezintă nu doar o schimbare de instrumente, ci o nouă modalitate de a înțelege relația dintre om, natură și teritoriu.

E-Științele și noua cartografie a spațiului

Unul dintre cele mai importante domenii în care tehnologia digitală a schimbat geografia este cartografia. O hartă digitală nu mai este doar o imagine statică. Ea poate deveni un instrument interactiv, capabil să integreze informații provenite din surse diferite.

Prin intermediul GIS pot fi suprapuse:

- hărți fizice;
- date demografice;
- rețele de transport;
- utilizarea terenurilor;
- zone protejate;
- obiective turistice;
- patrimoniu cultural;

- date climatice;
- informații economice.

Această posibilitate este extrem de importantă pentru cercetarea geografică, deoarece fenomenele nu există izolat. De exemplu, pentru analiza unui teritoriu turistic pot fi corelate resursele naturale cu infrastructura, distribuția populației, accesibilitatea și obiectivele culturale. Astfel, harta devine un spațiu de întâlnire între date, știință și interpretare. Pentru elev, utilizarea unui GIS poate transforma învățarea geografiei dintr-un proces predominant descriptiv într-unul bazat pe investigare.

Teledetecția și monitorizarea mediului

Una dintre cele mai importante contribuții ale e-științelor la cercetarea geografică este posibilitatea monitorizării mediului prin teledetecție. Imaginile satelitare permit observarea modificărilor produse la nivelul suprafeței terestre. Pot fi analizate:

- extinderea suprafețelor construite;
- reducerea sau extinderea pădurilor;
- modificarea cursurilor de apă;
- evoluția unor lacuri;
- degradarea terenurilor;
- extinderea culturilor agricole;
- efectele unor fenomene naturale extreme.

Avantajul major constă în posibilitatea comparării imaginilor din momente diferite.

Un teritoriu poate fi analizat nu doar ca „fotografie” a prezentului, ci ca un sistem aflat în continuă transformare. Această perspectivă este esențială pentru educația ecologică. Elevul poate observa concret efectele intervenției umane asupra mediului și poate înțelege că transformările produse astăzi pot avea consecințe pe termen lung.

De la protecția mediului la responsabilitatea față de teritoriu

Tehnologia poate identifica schimbările produse în mediu, însă simpla existență a datelor nu este suficientă. Informația trebuie transformată în conștiință și responsabilitate. Dacă o imagine satelitară evidențiază reducerea suprafețelor împădurite, următoarea întrebare nu este doar „cât s-a modificat?”, ci și: De ce s-a produs această schimbare și ce putem face pentru a o limita?

În acest punct, știința se întâlnește cu educația. Elevii pot fi implicați în proiecte prin care să monitorizeze spațiile verzi din localitatea lor, să identifice surse de poluare, să cartografieze zone vulnerabile sau să urmărească modificarea utilizării terenurilor. Astfel, geografia devine un instrument de educație pentru mediu, dar și de participare civică.

Cultura și patrimoniul în spațiul digital

Teritoriul nu este alcătuit numai din elemente naturale. Peisajul geografic este rezultatul interacțiunii dintre natură și societate și păstrează urmele civilizațiilor care s-au succedat într-un anumit spațiu. Sate tradiționale, monumente istorice, biserici, cetăți, situri arheologice, peisaje culturale și tradiții locale reprezintă componente ale patrimoniului. Tehnologia digitală oferă noi posibilități de documentare și valorificare a acestora. Fotografia georeferențiată, hărțile interactive, tururile virtuale, bazele de date digitale și modelele 3D pot contribui la conservarea memoriei culturale. Un obiectiv de patrimoniu poate fi localizat pe hartă, documentat fotografic, descris și integrat într-o bază de date accesibilă elevilor și comunității. În acest fel, digitalizarea poate deveni un instrument de conservare a identității culturale.

Peisajul – întâlnirea dintre natură și civilizație

Noțiunea de peisaj este deosebit de importantă pentru geografie deoarece exprimă relația dintre componentele naturale și cele antropice. Un peisaj rural tradițional, de exemplu, poate include forme de relief, vegetație, terenuri agricole, gospodării, drumuri și elemente de arhitectură tradițională. El reprezintă, în același timp, un produs al naturii și al activității umane. De aceea, protejarea mediului nu poate fi separată întotdeauna de protejarea patrimoniului cultural. Dispariția unei practici agricole tradiționale poate modifica peisajul. Extinderea necontrolată a construcțiilor poate afecta atât mediul natural, cât și identitatea unei localități. Turismul neorganizat poate genera presiuni asupra resurselor și patrimoniului. Prin intermediul instrumentelor digitale, aceste transformări pot fi documentate și analizate. Geografia devine astfel o știință a memoriei spațiului, dar și a transformării sale.

E-Științele în procesul educațional

Utilizarea tehnologiei la ora de geografie poate modifica fundamental relația elevului cu informația. În loc să primească doar o hartă deja realizată, elevul poate fi pus în situația de a o construi. În loc să privească o fotografie a unui fenomen geografic, poate compara imagini din ani diferiți. În loc să memoreze distribuția unui fenomen, poate analiza date și poate formula propriile concluzii. De exemplu, un proiect interdisciplinar poate avea tema: „Localitatea mea – între natură, cultură și dezvoltare”

Elevii pot:

1. identifica elementele naturale ale teritoriului;
2. localiza obiectivele culturale;
3. realiza fotografii georeferențiate;
4. identifica problemele de mediu;
5. utiliza un instrument GIS pentru reprezentarea datelor;
6. propune măsuri de protejare a patrimoniului și mediului;
7. prezenta rezultatele într-o hartă digitală interactivă.

O asemenea activitate integrează geografia, informatica, educația ecologică, cultura și spiritul civic.

Geografia între știință și cultură

Una dintre particularitățile geografiei este caracterul său profund interdisciplinar. Geografia utilizează concepte și metode din științele naturii, dar studiază și fenomene economice, sociale și culturale. De aceea, tema „E-Științe – Mediu – Cultură și civilizație” poate fi abordată exemplar prin această disciplină. Un teritoriu poate fi privit simultan:

- ca sistem natural;
- ca spațiu locuit;
- ca resursă economică;
- ca peisaj cultural;
- ca patrimoniu;
- ca spațiu al memoriei și identității.

Tehnologiile digitale permit integrarea acestor perspective. O hartă poate arăta nu doar unde se află un monument, ci și relația lui cu relieful, rețeaua de localități, căile de acces, activitățile turistice și mediul natural. Astfel, e-științele nu separă cultura de natură, ci pot contribui la înțelegerea interdependenței dintre acestea.

Profesorul de geografie – mediator între știință, natură și societate

În acest context, rolul profesorului de geografie se modifică. Profesorul nu mai este doar transmițător de informații despre continente, forme de relief, populație sau economie. El devine un mediator între elev și spațiul în care acesta trăiește. Profesorul îl poate învăța pe elev:

- să observe;
- să măsoare;
- să utilizeze hărți;
- să interpreteze date;
- să utilizeze instrumente digitale;
- să identifice probleme de mediu;
- să respecte patrimoniul;
- să formuleze soluții.

Mai important, îl poate ajuta să înțeleagă că orice teritoriu are o istorie, o identitate și un viitor.

Concluzii

În societatea contemporană, geografia se află la intersecția dintre știință, tehnologie, mediu, cultură și civilizație. E-științele oferă instrumente performante pentru investigarea spațiului, monitorizarea mediului și documentarea patrimoniului. Dar valoarea acestor tehnologii nu constă numai în performanța lor tehnică. Ele devin cu adevărat importante atunci când sunt utilizate pentru a înțelege mai bine lumea și pentru a contribui la protejarea ei.

Un sat poate fi o bază de date, dar este în același timp o comunitate.

O pădure poate fi o suprafață cartografiată, dar este și un ecosistem.

Un monument poate fi un punct pe hartă, dar reprezintă memoria unei civilizații.

Un peisaj poate fi o imagine satelitară, dar este și rezultatul relației dintre oameni și natură.

Aceasta este, poate, una dintre cele mai importante misiuni ale geografiei contemporane: să ne învețe să privim teritoriul nu ca pe un simplu spațiu, ci ca pe o împletire de natură, oameni, cultură, memorie și viitor.

Prin integrarea e-științelor în educația geografică, elevul poate deveni nu doar un utilizator al tehnologiei, ci un investigator al spațiului și un participant responsabil la protejarea mediului și a patrimoniului cultural.

Bibliografie

Cocean P., Geografie regională, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2005.

Ianoș I., Sisteme teritoriale. O abordare geografică, București, Editura Tehnică, 2000.

Neguț S., Geografia umană, București, Editura Academiei Române, 2011.

Posea G., Geomorfologia României. Relief, procese, evoluție, regionare, București, Editura Fundației România de Mâine, 2005.

Proiect educational de protecție a mediului

Prof. Drăghici Florinela, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", Sat Rotărăști

Prof. Grecu Cristian, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", Sat Rotărăști

"Natura are grija de noi, doar dacă și noi avem grija de ea"

ARGUMENT

Protecția naturii devine tot mai mult una din cele mai importante preocupări ale societății contemporane și comportă trei aspecte importante: prevenirea deteriorării mediului, acțiuni de depoluare și reconstrucție ecologică, ce constau, în principal, în măsuri reparatorii și păstrarea sau întreținerea zonelor depolate.

Interesul și dragostea pentru natură sunt la majoritatea copiilor instinctive. În plus, comportamentele și convingerile formate copiilor la o vârstă cât mai fragedă sunt cele care se pastrează cel mai bine toată viața. De aceea, prin parteneriatul realizat de Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Loc. N. Bălcescu, am pornit de la interesul firesc al copiilor pentru plante și animale, pentru ceea ce reprezintă, în general, natura pentru ei. Pentru a fi prietenul naturii trebuie să



ai un comportament ecologic, s-o ocrotești, menținând curățenia și îngrijind frumusețile ei, oriunde te-ai afla. Ocrotind natura, ne ocrotim pe noi înșine! Ce ne oferă natura în schimbul prieteniei noastre? Oare puteți să vă imaginați o natură fără clorofilă, fără iarbă, fără frunze, fără arbori și păsări?

Viitorul se referă la caracterul preventiv al acțiunilor, propunându-ne cu toții să asigurăm o lume mai curată, în care copilul să știe că fiecare gest contează, atât al său, personal, cât și ca parte a unui grup în cadrul comunității.

Problema raportului dintre om și mediul ambiant nu este nouă. Ea a apărut odată cu cele dintâi colectivități omenești, căci omul cu inteligența și spiritul creator, nu s-a mulțumit cu natura așa cum era ea, ci a pornit cu curaj și tenacitate la opera de transformare a ei, potrivit nevoilor sale.

În epoca contemporană, o problemă de stringentă actualitate este formarea și educarea elevilor în spiritul unor responsabilități umane ce vizează protecția mediului înconjurător. Educația pentru ocrotirea mediului constituie parte integrantă a unei educații de bază. Absența sau ignorarea măsurilor imperios necesare de apărare a mediului poate declanșa o criză ecologică cu consecințe majore pentru omenire. Formarea conștiinței și conduitei ecologice devine o cerință deosebit de importantă pentru orice demers educativ, atât școlar, cât și extrașcolar și prin orice tip de educație, fie ea formală, informală sau nonformală. Școala este chemată să determine nu numai sentimente de admirație față de frumusețile naturii, ci și convingeri și deprinderi de protejare a mediului înconjurător. Prin diferitele discipline incluse în procesul de învățământ avem datoria morală de a implanta în spiritul fiecărui elev necesitatea apărării mediului înconjurător împotriva poluării și de a forma conduita ecologică modernă.

Scopul educației ecologice este de a forma cetățeni conștienți și preocupați de mediul natural și de cel creat de om, care să înțeleagă și să acționeze cu responsabilitate pentru ocrotirea mediului, și, de aici, necesitatea implicării în acest proiect într-o măsură cât mai mare a cetățenilor unei comunități prin instituțiile existente.

Adevărata educație ecologică își va atinge scopul numai atunci când elevii – cetățenii de mâine – vor fi convinși de necesitatea ocrotirii naturii și vor deveni factori activi în acțiunea de conciliere a omului cu natura. Conștientizând frumusețea mediului local, promovând pitorescul zonei în care locuiesc, copiii vor înțelege utilitatea acțiunilor ecologice.

TIPUL DE PROIECT : proiect local

DOMENIUL : „Educație ecologică pentru elevi și comunitate ”

APLICANTUL: Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Loc. N. Bălcescu,

INIȚIATOR ȘI COORDONATOR DE PROIECT : Prof. Drăghici Florinela

PARTENERI IMPLICAȚI ÎN PROIECT:

- Școala Gimnazială Nr.10, Râmnicu -Vâlcea

- Primăria și Consiliul Local al Comunei Nicolae Bălcescu

Obiectiv general:

Formarea comportamentului ecologic adecvat prin derularea de acțiuni concrete de protecție a mediului înconjurător.

Obiective specifice:

Privind elevii

-lărgirea sferei cunoștințelor referitoare la problemele de mediu specifice zonei;

-dezvoltarea unor atitudini, comportamente, favorabile ameliorării relațiilor dintre om și mediu;

-cultivarea capacității de cooperare în scopul protejării mediului;

-formarea unei conștiințe și a unei gândiri ecologice;

-formarea unor deprinderi ecologice prin activități extracurriculare;

Privind cadrele didactice

-cultivarea capacității de cooperare în scopul protejării mediului;

-popularizarea experiențelor pozitive privind educația pentru ecologie;

-diseminarea informațiilor despre problemele de mediu specifice zonei în care se află școala implicată în proiect;

- dezvoltarea capacității de relaționare cu instituțiile implicate în proiect.

Privind membrii comunității locale

- implicarea concretă în desfășurarea acțiunilor propuse;

- consolidarea parteneriatului școală – comunitate;

- formarea unor deprinderi ecologice.

GRUP ȚINTĂ:

Elevii din învățământul preuniversitar (ciclul preșcolar, primar și gimnazial);

Cadre didactice din unitățile participante;

Personalul auxiliar al școlii

Membrii comunității;

Instituții locale.

DURATA:

martie – aprilie 2022

RESURSE UMANE:

Elevi, cadre didactice, parteneri implicați în proiect.

RESURSE MATERIALE

Materiale necesare pentru ecologizare (mănuși , saci menajeri etc.)

Materiale necesare pentru informare, evaluare și diseminare (aparat de fotografiat etc.)

RESURSE FINANCIARE

- din bugetul local al școlii

DISEMINARE (SUGESTII):

Fotografii ale activităților desfășurate;

Publicarea în revista școlii a unor materiale despre activitățile desfășurate;

Realizarea unui ppt cu activitățile desfășurate .

RISCURI ESTIMATE:

-vreme defavorabilă în desfășurarea unor activități;

-dificultăți în găsirea unor parteneri și a unor sponsori care să sprijine desfășurarea activităților propuse.

IMPACT:

a) Modificarea percepției elevilor și a membrilor comunității asupra problemelor de mediu ;

b) Constituirea unei comunități responsabile ;

c) Creșterea interesului pentru protecția mediului;

d) O mai bună colaborare între școală și comunitatea locală.

REZULTATE AȘTEPTATE:

-îmbunătățirea comportamentului elevilor vis-a vis de problematica mediului;

-ecologizarea unor spații verzi;

-refolosirea unor deșeuri colectate;

-formarea coeziunii colectivului de elevi;

-formarea și dezvoltarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător.

VALORI PROMOVATE:

-spiritul de echipă

-comunicare

-toleranță

ETAPELE PROIECTULUI:

➤ *FORMAREA ȘI ORGANIZAREA ECHIPEI* : - martie 2022

- Încheierea protocoalelor de colaborare

- Prezentarea în Consiliul Profesoral al școlii

-Stabilirea calendarului activităților

-Stabilirea responsabilităților

-Popularizarea proiectului

➤ *DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR PROPUSE* – martie - aprilie 2022

➤ *EVALUAREA PROIECTULUI* – aprilie - mai 2022

ACȚIUNI PROPUSE SPRE DESFĂȘURARE

DENUMIREA ACTIVITĂȚII	ACTIVITĂȚI SPECIFICE	PERIOADA
Pregătirea proiectului	➤ Stabilirea echipei ➤ Întocmirea documentelor ➤ Stabilirea responsabilităților ➤ Stabilirea calendarului propriu de activități	Februarie 2024
„Fii și tu o picătură” ”Un arbore plantat, un pas înainte ”	➤ 01- 15 martie – Luna Protecției apei și Luna Pădurii ➤ 22 martie – Ziua Mondială a Protecției Apelor ➤ 15 aprilie – Ziua Pădurii ➤ Activități de ecologizare a zonelor din preajma apelor și nu numai ➤ Plantare de puieți în curtea școlii ➤ Imortalizarea acțiunilor desfășurate	Martie - Aprilie 2024
Evaluarea proiectului	➤ Prezentarea acțiunilor desfășurate în revista școlii și în alte publicații de specialitate ➤ Postare pe site – www.didactic.ro; ➤ Realizarea unui ppt cu activitățile desfășurate .	Aprilie - Iunie 2024

Întocmit,

Nr.....din data.....

ACORD DE PARTENERIAT PENTRU EDUCAȚIE

1. Părțile contractante:

A) Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Com.N. Bălcescu, jud.Vâlcea reprezentată prin: Director, prof.Grecu Cristian și prof. Drăghici Florinela, în calitate de

Inițiator, Coordonator și Aplicant.

B) PRIMĂRIA COMUNEI N. Bălcescu, jud.Vâlcea

reprezentată prin Primar, ing. Mosteanu Landor, în calitate de **Partener.**

2. Obiectul contractului:

Obiectul prezentului acord de parteneriat îl reprezintă colaborarea dintre aplicant și partener în vederea organizării și desfășurării de activităților extrașcolare în cadrul **PROIECTULUI DE PARTENERIAT EDUCAȚIONAL – ECOLOGIC - OCROTIND NATURA, NE OCROTIM PE NOI ÎNȘINE!**

3. Grup țintă:

- Elevii din învățământul preuniversitar (ciclul preșcolar, primar și gimnazial);
- Cadre didactice din unitățile participante;
- Personalul auxiliar al școlii;
- Membrii comunității;
- Instituții locale.

4. Obligațiile părților:

A) Aplicantul se obligă :

- să informeze școlile despre proiectul educational ;
- să pregătească elevii pentru activitate;
- să respecte regulamentul de desfășurare a activităților;
- să evite orice situație generatoare de risc ce poate afecta în mod negativ imaginea proiectului;
- să respecte termenele de desfășurare a activităților cuprinse în proiect.

B) Partenerul se obligă să respecte următoarele condiții:

- Participarea prin angajații comunitari, la activitățile inițiate de școală pentru sprijinirea elevilor și a cadrelor didactice îndrumătoare;
- Sprijinirea financiară a unității școlare în vederea asigurării condițiilor optime de desfășurare a acțiunilor.

5. Durata acordului:

Acordul intră în vigoare la data semnării acestuia și este valabil pe perioada martie - mai 2009.

Aplicant,

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști N. Bălcescu, jud.Vâlcea

Director,

Prof. Grecu Cristian

Partener,

Primăria Comunei Nicolae Bălcescu, Sat Rotărăști,

Primar,

Ing. Mosteanu Landor

Vlad The Impaler As A Historical Source Of Bram Stoker's Dracula

Prof. Drăghici Florinela-Elena, Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Loc. Nicolae Bălcescu

Bram Stoker's novel Dracula (1897) is one of the most influential works of Gothic literature, shaping the modern image of the vampire. Although the character of Count Dracula is a fictional creation, literary and historical research has shown that Stoker drew inspiration from historical sources, particularly from the figure of Vlad III of Wallachia, also known as Vlad the Impaler (Vlad Țepeș). This paper aims to analyze the extent to which Vlad the Impaler served as a historical source for Bram Stoker's Dracula and to distinguish between historical reality and literary myth. Dracula, prince of darkness, lord of the undead! This mythical character leaped onto the page from

the fevered imagination of Irish writer Bram Stoker in 1897. Historically, Vlad was known for his extreme cruelty but also for his sense of justice and resistance against Ottoman expansion. Contemporary sources present conflicting images of him: while German pamphlets depicted him as a sadistic tyrant, Romanian chronicles often portrayed him as a strict but fair ruler who defended his land and Christian Europe.

Bram Stoker did not base his novel directly on Vlad's biography, but he encountered references to the historical figure while researching Eastern European folklore and history. One of Stoker's main sources was William Wilkinson's *An Account of the Principalities of Wallachia and Moldavia* (1820), where the name "Dracula" is mentioned and explained as meaning "devil" or "dragon." Stoker adopted the name "Dracula" because of its dark connotations and historical resonance. However, most aspects of the vampire count—immortality, blood consumption, supernatural powers—derive from Gothic conventions and vampire folklore, not from historical facts about Vlad III.

There are several notable parallels between the historical ruler and the fictional character: The name "Dracula", associated with fear and power, cruelty and violence, which contribute to a terrifying reputation. Geographical connection to Eastern Europe, a region perceived in Victorian England as mysterious and dangerous. These similarities helped Stoker create a character that felt both exotic and believable to his readers.

Despite popular belief, Vlad the Impaler was not a vampire and had no connection to blood-drinking rituals. His brutality was political rather than supernatural. Count Dracula, on the other hand, is an immortal being who feeds on human blood and represents fears related to degeneration, sexuality, and the unknown. Moreover, Vlad's actions were shaped by historical circumstances, whereas Dracula symbolizes broader Victorian anxieties and Gothic imagination.

Vlad the Impaler served as a partial historical source for Bram Stoker's *Dracula*, mainly through his name, reputation, and Eastern European setting. However, the character of Count Dracula is largely a fictional creation rooted in Gothic literature and folklore rather than historical reality. Stoker transformed a real historical figure into a mythic symbol, blending history and imagination to create one of the most enduring characters in world literature.

Bibliography

1. Florescu R., McNally R., 1989, *Dracula: Prince of Many Faces*, Little, Brown and Company, Boston.
 2. Miller E., 2000, *Reflection on Dracula*, Gordon and Breach, New York.
- Stoker B., 1897, *Dracula*, Archibald Constable and Company, London.
- Wilkinson W., 1820, *An Account of the Principalities of Wallachia and Moldavia*, London.

Clima și geografia, temelii ale dezvoltării civilizației

Prof. Grecu Cristian Gheorghe, Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Com. Nicolae Bălcescu, jud. Vâlcea

Există un cumul de factori care, luați la un loc, au permis apariția și dezvoltarea civilizației. Între acești factori se detașează condițiile de climă și geografice. Dezvoltarea umană și atingerea prosperității de azi nu ar fi fost posibile fără acțiunea specială a climei și condițiilor geografice, după cum schimbarea acestor condiții (așa cum se discută azi tot mai des) poate constitui cauza dispariției civilizației din spațiul unde se manifestă azi și mutarea sa în alte zone ale planetei Pământ. Asta pentru că, la scară istorică, nimic nu este definitiv. De la această ipoteză plecând, credem că noi, occidentalii, ar trebui să fim ceva mai puțin aroganți. Viitorul ne poate rezerva surprize, inclusiv prin schimbarea drastică a condițiilor de mediu în care am trăit până acum și care ne-au permis atingerea unui nivel istoric al prosperității. Deja „vremurile” sînt în mișcare și cine are ochi să le vadă le vede.

Există un „ceva” care poate decide pe termen lung, în mod irevocabil, dispariția civilizației dintr-un anumit spațiu terestru. Lumea noastră nu putea să apară decît într-un context climatic și geografic particular și poate să dispară dacă se modifică parametrii. Discuția despre climă, mediu și civilizație este în mod cert una justificată. Pentru a putea crea ceva durabil, omul, orice fel de însușiri ar deține, are nevoie de apă potabilă, de terenuri pe care să le cultive și de o climă care să-i permită practicarea agriculturii și, în general, care să-i permită dezvoltarea economiei. Viața nu se dezvoltă oriunde și oricînd, iar civilizația și prosperitatea care o însoțesc, la fel.

Toynbee leagă rasa de geografie și își exprimă reținerea că cele două elemente ar fi avut vreo contribuție independentă la dezvoltarea lumii. Arnold J. Toynbee este unul dintre istoricii preocupați de problema contribuției pe care geografia și mediul înconjurător o au în dezvoltarea civilizației. El, însă, amestecă dezbaterile despre rasă cu cea despre climă și geografie, lucru cu care nu vom fi de acord. Toynbee arată: „...nici rasa și nici mediul înconjurător, luate ca factori independenți, nu pot constitui elementul pozitiv care, în decursul celor 6.000 de ani din urmă, au smuls omenirea din odihna ei statică, la nivelul de societate primitivă, și au făcut-o să se pună în mișcare, în căutarea plină de primejdii a civilizației” (Arnold J. Toynbee, Studiu asupra istoriei, Editura Humanitas, București, 1997, vol. I, p. 91). Evident, discuția despre rasă nu-și are nici un sens și demonstrația a fost făcută de către istorie și de către știința modernă. Deci putem considera elementul „rasă” ca fiind neutru în dezbaterile despre civilizație și prosperitate. Nu tot așa se întîmplă cu elementele despre care vorbim azi, și anume clima și geografia. Acestea sînt extrem de active în raport cu dezvoltarea umană. Este dificil să credem că o civilizație umană puternică ar fi fost dezvoltată vreodată la Polul Nord sau în zona Ecuatorului. Desigur, istoria a lucrat în mod

complex. Factorii despre care vorbește istoricul citat sînt unii de ordin cultural (moștenirea culturală grecească și romană, evoluția creștinismului, Reforma bisericii creștine, apariția și dezvoltarea sistemului juridic al normelor și libertății umane) sau de ordin pur economic (dezvoltarea comerțului, apariția globalizării prin descoperiri geografice, apariția banilor din hîrtie, dezvoltarea băncilor și creditului, industrializarea).

G.W.F. Hegel este filosoful care face lumină în problematica dezbaterii noastre de azi. Analizînd impactul condițiilor de climă și mediu asupra dezvoltării civilizației și prosperității, el este cel care face o referire directă, excluzînd zonele cu climă extremă dintre cele care ar putea duce, în vreun fel, la înflorirea civilizației. Hegel arată: „În primul rînd trebuie menționate aici unele condiții naturale care ar trebui înlăturate o dată pentru totdeauna din mișcarea istoriei universale: în zona arctică și în cea toridă nu se pot naște popoare care să joace un rol istoric. Aceasta deoarece conștiința care se trezește este la început numai în natură și fiecare dezvoltare a acestei conștiințe este reflecție a spiritului în sine față de nemijlocirea naturii” (G.W.F. Hegel, *Prelegeri de filozofie a istoriei*, Editura Humanitas, București, 1997, p. 78). Zonele geografice respective, ale extremelor, sînt prea vitrege și „omul nu poate ajunge la nici o libertate de mișcare” (op. cit., p. 78). Aici spiritul uman nu poate „să-și construiască o lume pentru sine” (op. cit., p. 78).

Nu ne putem gîndi la o trăire umană elaborată, preocupată de spirit, acolo unde trebuințele umane nu sînt satisfăcute. Omul poate avea idealuri înalte numai după despărțirea de natură și numai în condițiile în care natura îi permite detașarea. De asemenea, nici în viitor, chiar în condiții de evoluție umană și tehnologii foarte înalte, nu putem imagina un asemenea proiect. Pe de altă parte, ca și în cazul altor elemente de sinteză, condițiile de climă și geografice nu sînt totul și ele în sine nu pot duce în mod automat la apariția unei civilizații superioare. Indiferent de condițiile bune climatice și geografice și indiferent de bogățiile de care dispun, există populații care nu dezvoltă praguri superioare de exprimare materială sau culturală. Acest proces nu se obține nici prin sine și nici chiar în contact cu civilizațiile superioare, mai mult sau mai puțin apropiate, dar cu care se află în contact și în comunicare. Dacă vom privi cu atenție o hartă a civilizației umane de-a lungul timpului, vom observa că zonele de înflorire se situează în general în jurul paralelei de 35° nord, ceea ce ne duce încă o dată cu gîndul la importanța climei, a geografiei și a potențialului de resurse naturale în dezvoltarea umană. Hegel arată: „Scena adevărată a istoriei este zona temperată, și anume partea nordică a acesteia deoarece pămîntul capătă aici aspectul continental, are pieptul lat, cum spuneau grecii. Dimpotrivă, în sud, pămîntul se fragmentează, despărțindu-se în limbi separate de pămînt” (op. cit., p. 78). Hegel consideră că legătura spiritului cu natura este o „temelie” (op. cit., p. 77). Baza a ceea ce construim în spirit sau în lumea materială are legătură cu natura și depinde în mod esențial de natură. Nu poți construi durabil decît acolo unde natura îți permite și în

tot ceea ce construiești este nevoie de energie, pe care omul o găsește tot în natură. Nu toate colțurile planetei permit și prilejuiesc o construcție durabilă a omului.

Civilizația înseamnă economie. Economia înseamnă factori de mediu și bogății puse în mișcare în mod optim. Energia și capacitatea de a folosi surplusul de energie sînt esențiale pentru dezvoltarea și susținerea civilizației. Georges Bataille consideră că viața și economia pe planetă depind de nivelul energiei terestre care ar fi împărțită în mod neuniform pe suprafața pămîntului. Iată ce spune: „În principiu, viața ocupă suprafața globului pămîntesc în măsura posibilului. (...) Anumite regiuni defavorizate în care operațiile chimice care-i dau naștere nu pot avea loc sînt ca și cum nu ar fi. Dacă, însă, ținem seama de raportul constant dintre volumul masei vii și datele locale, climatice și geologice, putem spune că viața ocupă întreg spațiul disponibil. Aceste date locale determină intensitatea presiunii pe care viața o exercită în toate direcțiile” (Georges Bataille, *Partea blestemată*, Editura Institutul European, Iași, 1994, pp. 31-32). Pînă la urmă, despre asta vorbim atunci cînd luăm în dezbatere condițiile climatice și de mediu și legătura lor cu civilizația. Este vorba despre energie, surplus și modul în care surplusul este cheltuit și repus în circulație. Civilizația nu poate fi gîndită în afara acumulării pentru că ea este rezultatul acumulării. Or, economia înseamnă agricultură în primul rînd și condiții propice pentru a dezvolta ramurile care i-au urmat. Independența omului în raport cu natura nu a putut fi realizată decît acolo unde natura a fost generoasă cu omul.

Vom încheia această scurtă dezbatere, despre rolul pe care clima și geografia îl au în apariția civilizației umane, prin a sublinia încă o dată că lumea în care trăim, chiar și din punct de vedere climatic, nu stă pe loc. De aceea, o conștiință comună îndreptată spre păstrarea condițiilor de climă este determinantă în sprijinul păstrării civilizației și prosperității. Modificările climatice pot fi catastrofa pe care mulți dintre noi nu o văd acum și care poate duce la dispariția lumii așa cum o cunoaștem noi azi. Alături de un război planetar distrugător, clima poate reseta viața noastră așa cum o știm azi și pe care o credem a fi eternă.

Bibliografie:

1. Simion Mehedinți, *Terra - Introducere în geografie ca știință*, Editura Enciclopedică, 1994 (reeditare). (Fondatorul geografiei moderne în România, analizează relația om-mediu).
2. Negruț, Silviu, *Introducere în geografia umană*, Editura Corint, 2004.
3. Banciu, Axente, *Geografia și istoria în dezvoltarea popoarelor*, diverse ediții academice.

Utilizarea calculatorului în procesul de predare-învățare-evaluare în domeniul disciplinelor tehnice – Mecanică

Prof. Ing. Honcu Rodica, Liceul Tehnologic “Ferdinand I” Rm. Vâlcea

Tehnologia modernă a revoluționat profund modul în care informația este transmisă, asimilată și evaluată în sistemul educațional. În special în domeniul disciplinelor tehnice, cum este mecanica, utilizarea calculatorului oferă oportunități semnificative de îmbunătățire a calității actului educațional. Procesul didactic, organizat pe cele trei componente – predare, învățare și evaluare – beneficiază din plin de avantajele digitalizării, oferind elevilor și profesorilor un cadru interactiv, practic și adaptat cerințelor actuale ale pieței muncii.

Utilizarea calculatorului în predare

În cadrul predării disciplinelor tehnice din domeniul mecanicii, calculatorul este un instrument indispensabil. Programele specializate, precum **AutoCAD**, **SolidWorks**, **Inventor** sau **ANSYS**, permit profesorilor să ilustreze conceptele teoretice într-un mod vizual și dinamic. Astfel, elevii înțeleg mai ușor noțiuni complexe precum forțele, mișcările mecanice, transmisia de putere sau proiectarea pieselor și ansamblurilor.

De asemenea, prezentările multimedia (PowerPoint, Prezi), simulările 3D și animațiile tehnice sporesc interesul și atenția elevilor, facilitând o predare interactivă. Profesorul devine un ghid în procesul de învățare, folosind calculatorul ca pe un partener educațional.

Calculatorul în procesul de învățare

În etapa de învățare, elevii pot folosi aplicații interactive pentru a exersa și aprofunda conceptele discutate la clasă. Platformele de e-learning, softurile de simulare sau aplicațiile mobile educaționale permit o învățare individualizată, adaptată ritmului fiecărui elev. De exemplu, utilizarea programelor de simulare a funcționării unui motor termic sau a unui sistem de transmisie îi ajută pe elevi să observe consecințele modificării unor parametri în timp real.

Calculatorul contribuie și la dezvoltarea abilităților practice, elevii putând proiecta, testa și corecta piese virtuale fără a consuma materiale fizice, ceea ce reduce costurile și permite un număr mare de încercări și experimente.

Evaluarea asistată de calculator

Procesul de evaluare beneficiază, la rândul său, de integrarea tehnologiei. Testele online, chestionarele interactive sau portofoliile digitale permit o evaluare obiectivă, rapidă și eficientă. Platformele precum Moodle sau Google Classroom oferă profesorilor posibilitatea de a urmări progresul fiecărui elev, de a acorda feedback personalizat și de a ajusta metodele de predare în funcție de rezultatele obținute.

De asemenea, evaluarea practică asistată de calculator (proiecte CAD, simulări, rezolvări de probleme asistate digital) reflectă mai fidel competențele tehnice dobândite, pregătind elevii pentru cerințele actuale din industrie.

Integrarea calculatorului în procesul de predare-învățare-evaluare în domeniul mecanicii aduce beneficii evidente: creșterea motivației elevilor, îmbunătățirea înțelegerii fenomenelor tehnice, dezvoltarea abilităților practice și eficientizarea evaluării. Într-un context educațional în continuă schimbare, adaptarea la noile tehnologii este nu doar recomandată, ci esențială pentru formarea unor specialiști capabili să facă față provocărilor viitorului.

Bibliografie

Strungă C., 2009, Societatea informațională și a cunoașterii, Editura de Vest, Timișoara.

Vlada M., 2018, Tehnologia informației și a comunicațiilor în educație, Editura Universității din București.

Protecția mediului înconjurător – O prioritate pentru viitorul planetei

Prof. Lalu Jany, Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Rm.Vâlcea

Protecția mediului înconjurător reprezintă un domeniu esențial al științei și politicilor publice contemporane, vizând conservarea resurselor naturale, reducerea poluării și menținerea echilibrului ecologic. În contextul schimbărilor climatice, al creșterii populației și al intensificării activităților industriale, devine imperativ ca educația pentru mediu să joace un rol central în formarea conștiinței ecologice a tinerei generații.

Mediul înconjurător este ansamblul factorilor naturali – aer, apă, sol, organisme vii – și antropici care influențează existența și dezvoltarea vieții pe Pământ. De-a lungul ultimelor decenii, impactul activităților umane asupra mediului a crescut exponențial, generând dezechilibre majore în ecosisteme. Conceptul de „dezvoltare durabilă” a fost formulat ca răspuns la nevoia de echilibru între progresul economic și protejarea naturii.

Principalele probleme de mediu

a) Schimbările climatice

Cauzate în principal de emisiile de gaze cu efect de seră (CO₂, CH₄, N₂O), schimbările climatice conduc la topirea calotelor glaciare, creșterea nivelului mării, evenimente climatice extreme și afectarea biodiversității.

b) Poluarea

Poluarea aerului (oxizi de azot, compuși volatili, particule fine), a apei (deversări industriale, fertilizanți) și a solului (substanțe toxice, microplastice) influențează sănătatea umană și ecosistemele.

c) Degradarea biodiversității

Defrișările, extinderea zonelor urbane și utilizarea excesivă a pesticidelor duc la pierderea habitatelor naturale și dispariția a numeroase specii.

Strategii de protecție a mediului

a) Educația ecologică

Este esențială formarea unei conștiințe civice orientate spre conservarea naturii. În școli, introducerea principiilor ecologiei în toate disciplinele ajută la dezvoltarea unei atitudini responsabile. Educația ecologică joacă un rol crucial în formarea unei conștiințe colective orientate spre protejarea mediului. Prin integrarea tematicilor de mediu în curriculum și organizarea de activități practice, elevii dezvoltă competențe și atitudini favorabile unui comportament responsabil față de natură.

Profesorii au o misiune importantă în modelarea atitudinilor ecologice. Prin proiecte interdisciplinare, excursii tematice și activități de voluntariat ecologic, elevii pot învăța despre importanța conservării mediului nu doar teoretic, ci și practic.

Județul Vâlcea se remarcă printr-o serie de inițiative dedicate protecției mediului, implicând autorități locale, instituții de învățământ și organizații non-guvernamentale. Aceste acțiuni vizează educația ecologică, gestionarea deșeurilor și conservarea biodiversității, contribuind la dezvoltarea durabilă a regiunii.

Protecția mediului este o componentă esențială a politicilor publice și a educației civice. În județul Vâlcea, diversitatea ecosistemelor și prezența ariilor protejate impun implementarea unor măsuri eficiente pentru conservarea patrimoniului natural.

Proiecte educaționale și de conștientizare

a) Campanii de reciclare și reutilizare

Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea a organizat evenimente menite să sensibilizeze tinerii cu privire la importanța reciclării. În cadrul acestor activități, elevii au creat obiecte și costume din materiale reciclabile.

b) Infrastructură și managementul deșeurilor - Insule Ecologice Digitalizate

Uniunea Europeană și statele membre, inclusiv România, aplică reglementări stricte pentru controlul emisiilor, reciclarea deșeurilor și protejarea speciilor rare. Legea protecției mediului (Legea nr. 137/1995) este un cadru legislativ fundamental în România.

Municipiul Râmnicu Vâlcea a inițiat proiectul de înființare și dotare a insulelor ecologice digitalizate supraterane, facilitând colectarea selectivă a deșeurilor. Aceste insule sunt echipate cu tehnologii moderne pentru monitorizare.

c) Conservarea biodiversității și arii protejate

Declararea unor zone ca parcuri naționale este extrem de importantă pentru protejarea biodiversității, a resurselor naturale și a peisajelor unice. Aceste arii protejate ajută la conservarea

ecosistemelor, a florei și faunei, și contribuie la educația publică și la promovarea turismului ecologic.

Motivul importanței declarării parcurilor naționale:

Conservarea biodiversității - Parcurile naționale sunt zone unde se protejează specii rare și amenințate, contribuind la menținerea diversității biologice.

Protejarea resurselor naturale - Aceste arii protejează resurse naturale precum apa, solul, mineralele și pădurile, asigurând durabilitatea lor pentru generațiile viitoare.

Conservarea peisajelor unice - Parcurile naționale păstrează peisaje naturale deosebite, cum ar fi munți, lacuri, râuri, și alte formațiuni geologice.

Educarea publicului - Parcurile naționale oferă locuri de învățare despre natura și importanța conservării, promovând conștiința ecologică.

Turismul ecologic - Aceste arii protejate atrag turiști interesați de natură, contribuind la dezvoltarea turismului durabil și la crearea de locuri de muncă în zone rurale.

Exemple de parcuri naționale din județul Vâlcea:

-Parcul Național Cozia

Situat în nordul județului Vâlcea, Parcul Național Cozia este o arie protejată de interes național, recunoscută pentru biodiversitatea sa bogată. În 2017, două păduri primare din parc au fost incluse în lista patrimoniului mondial UNESCO.

-Parcul Național Buila-Vânturarița – Este cel mai mic parc național din România, care impresionează prin peisaje și biodiversitate.

Masivul Buila-Vânturarița este situat în partea central-nordică a Județului Vâlcea și face parte din Munții Capatanii. Masivul iese în evidență față de lanțul principal al acestora, atât prin dispunere cât și prin constituție și relief. Creasta principală a Munților Capatanii, constituită preponderent din sisturi cristaline are o dispunere est-vest, cu creste secundare înspre nord și sud. Excepție fac două masive calcaroase, ale caror creste principale sunt dispuse pe direcția SV-NE: Masivul Tarnovu în Nord-Vest și Masivul Buila-Vânturarița în Sud-Est.

Concluzii

Protecția mediului înconjurător nu mai este o opțiune, ci o obligație morală și științifică. Abordarea acestei problematice trebuie să fie una integrată, implicând societatea, instituțiile educaționale și decidenții politici. Educația de mediu este cheia pentru o generație care să trăiască în echilibru cu natura.

Acțiunile desfășurate în județul Vâlcea reflectă un angajament comun al autorităților, instituțiilor educaționale și comunității în direcția protecției mediului. Continuarea și extinderea acestor inițiative sunt esențiale pentru asigurarea unui mediu sănătos și durabil pentru generațiile viitoare.

Bibliografie

Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea, 2025, Raport de activitate pentru anul 2024

Legea nr. 137/1995 privind protecția mediului, actualizată

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea, 2023, Hotărâre privind insulele ecologice digitalizate

Parcul Național Cozia, 2024, Informații generale

Acțiuni de protecție a mediului în județul Vâlcea: inițiative locale și educație ecologică

Prof. Lalu Jany, Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Rm.Vâlcea

Rezumat

Județul Vâlcea se remarcă printr-o serie de inițiative dedicate protecției mediului, implicând autorități locale, instituții de învățământ și organizații non-guvernamentale. Aceste acțiuni vizează educația ecologică, gestionarea deșeurilor și conservarea biodiversității, contribuind la dezvoltarea durabilă a regiunii.

1. Introducere

Protecția mediului este o componentă esențială a politicilor publice și a educației civice. În județul Vâlcea, diversitatea ecosistemelor și prezența ariilor protejate impun implementarea unor măsuri eficiente pentru conservarea patrimoniului natural.

2. Proiecte Educaționale și de Conștientizare

2.1. „Misiunea Eco – Ce este compostul?”

În cadrul programului Științescu Vâlcea, un grup de inițiativă a implementat proiectul „Misiunea Eco – Ce este compostul?”, având ca scop educarea elevilor în domeniul compostării și al gestionării deșeurilor organice. Proiectul a implicat 381 de elevi și 15 cadre didactice, fiind instalate trei lăzi de compostare în unitățile școlare participante. Activitățile au inclus plantarea de specii floricole utilizând compostul produs.

2.2. Campanii de Reciclare și Reutilizare

Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea a organizat evenimente menite să sensibilizeze tinerii cu privire la importanța reciclării. În cadrul acestor activități, elevii au creat obiecte și costume din materiale reciclabile.

3. Infrastructură și Managementul Deșeurilor

3.1. Insule Ecologice Digitalizate

Municipiul Râmnicu Vâlcea a inițiat proiectul de înființare și dotare a insulelor ecologice digitalizate supraterane, facilitând colectarea selectivă a deșeurilor. Aceste insule sunt echipate cu tehnologii moderne pentru monitorizare.

4. Conservarea Biodiversității și Arii Protejate

4.1. Parcul Național Cozia

Situat în nordul județului Vâlcea, Parcul Național Cozia este o arie protejată de interes național, recunoscută pentru biodiversitatea sa bogată. În 2017, două păduri primare din parc au fost incluse în lista patrimoniului mondial UNESCO.

5. Rolul Educației în Protecția Mediului

Educația ecologică joacă un rol crucial în formarea unei conștiințe colective orientate spre protejarea mediului. Prin integrarea tematicilor de mediu în curriculum și organizarea de activități practice, elevii dezvoltă competențe și atitudini favorabile unui comportament responsabil față de natură.

Concluzii

Acțiunile desfășurate în județul Vâlcea reflectă un angajament comun al autorităților, instituțiilor educaționale și comunității în direcția protecției mediului. Continuarea și extinderea acestor inițiative sunt esențiale pentru asigurarea unui mediu sănătos și durabil pentru generațiile viitoare.

Bibliografie

Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea, 2025, Raport de activitate pentru anul 2024.

Fundația Comunitară Vâlcea. (2023). Misiunea Eco – Ce este compostul?.

Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea. (2023). Hotărâre privind insulele ecologice digitalizate.

Parcul Național Cozia. (2024). Informații generale.

Alunecările de teren în județul Vâlcea: cauze, distribuție și implicații socio-economice

Prof. Lalu Mihaela Victoria, Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm. Vâlcea

Introducere

Județul Vâlcea se confruntă cu o frecvență ridicată a alunecărilor de teren, fiind considerat unul dintre cele mai afectate județe din România. Aceste fenomene geologice au un impact semnificativ asupra infrastructurii, gospodăriilor și activităților economice locale.

Cauze și factori favorizanți

Alunecările de teren, din punct de vedere geomorfologic, sunt procese de deplasare a maselor de roci și sol pe versanți sub acțiunea gravitației, cu rol important al apei. Acestea sunt fenomene naturale de risc, care pot fi declanșate de diverse factori, inclusiv cutremure, precipitații abundente, secetă, lipsa vegetației și alternanța îngheț-dezgheț.

Elemente cheie ale alunecărilor de teren din perspectiva geomorfologiei:

Factori declanșatori:

Gravitație: Forța principală care acționează asupra maselor de roci și sol, ducând la deplasarea lor pe versant.

Apa: Participă la proces sporind greutatea și alunecarea, și poate crea canale de-a lungul alunecării.

Cutremure: pot destabiliza versanții și declanșa alunecări.

Precipitații abundente și secetă: Schimbările bruște ale umezelii pot influența stabilitatea versanților.

Lipsa vegetației: Arborii fixează solul și împiedică eroziunea, absența lor contribuind la alunecări.

Alternanța îngheț-dezgheț: Ciclicitatea temperaturii afectează solul, creând spații și contribuind la slăbirea rezistenței.

Tipuri de alunecări de teren:

Alunecări clasice: Deplasarea maselor de roci și sol ca un bloc unitar.

Alunecări de tip "de curgere": Materialul se deplasează ca o masă fluidă, cu un conținut mai mare de apă.

Faze ale procesului de alunecare:

Deplasarea: Materialul se separă de versant și începe să se miște.

Răspândirea: Materialul se deplasează pe versant.

Depunere: Materialul se oprește și se depune la baza versantului.

Efecte geomorfologice:

Alunecările de teren modifică peisajul, creează noi formări (terase, canale, etc.) și pot schimba configurația râurilor.

Importanța studierii alunecărilor de teren din perspectiva geomorfologiei:

Predicția și prevenirea:

Înțelegerea factorilor care declanșează alunecările de teren și a mecanismelor de alunecare permite estimarea riscului și implementarea de măsuri de prevenire.

Mapearea și monitorizarea:

Studiul geomorfologic permite identificarea zonelor vulnerabile și monitorizarea proceselor de alunecare.

Compreinderea peisajului:

Alunecările de teren sunt un factor important în modelarea peisajului și în înțelegerea evoluției terenului.

Zone afectate

Alunecările de teren au fost raportate în numeroase localități din județul Vâlcea, printre care:

- Alunu: unde o haldă de steril a distrus zeci de case în 2017.
- Slătioara și Vaideeni: în 2019, un drum a dispărut peste noapte, afectând 150 de persoane.
- Golești: zone întregi, case și drumuri au fost distruse din cauza surpărilor în 2018.

- Păușești-Măglași: 40 de case sunt în pericol să se prăbușească din cauza alunecărilor produse pe marginea râului Olănești.

Impact socio-economic

Alunecările de teren au consecințe grave asupra comunităților locale:

- Distrugerea infrastructurii: drumuri, poduri și rețele de utilități sunt adesea afectate, izolând comunitățile.
- Pierderi materiale: gospodării și terenuri agricole sunt distruse sau devin inutilizabile.
- Costuri economice: cheltuieli semnificative pentru reparații și relocări, precum și pierderi economice datorate întreruperii activităților.

Măsuri de prevenire și gestionare

Pentru a reduce riscul și impactul alunecărilor de teren, se recomandă:

- Elaborarea și actualizarea hărților de risc: identificarea zonelor vulnerabile și monitorizarea continuă a acestora.
- Implementarea lucrărilor de consolidare: construirea de ziduri de sprijin, drenaje și terasamente pentru stabilizarea versanților.
- Reglementarea utilizării terenurilor: interzicerea construcțiilor în zonele cu risc ridicat și promovarea practicilor agricole durabile.
- Educația și informarea publicului: campanii de conștientizare privind riscurile și comportamentul adecvat în caz de alunecări.

Concluzii

Alunecările de teren reprezintă o problemă majoră în județul Vâlcea, necesitând o abordare integrată care să combine măsuri preventive, intervenții rapide și educație comunitară. Colaborarea între autorități, specialiști și cetățeni este esențială pentru reducerea riscurilor și protejarea vieții și bunurilor.

Alunecările de teren au un impact negativ în primul rând asupra mediului. Urmare a producerii lor, suprafețe mari de teren agricol, șosele, căi ferate, incinte industriale, construcții rurale sau urbane, cursuri de apă etc au fost distruse de-a lungul anilor.

Bibliografie

Badea L., 1962, Depresiunea subcarpatică dintre Bistrița Vâlcii și Olt, Seria geol.-geogr., anul XVI, nr. 2

Cotet, P., 1959, Probleme de geomorfologia văilor, Natura, nr. 3.

Rezervațiile naturale și parcurile naționale din județul Vâlcea: conservarea biodiversității și educația ecologică

Prof. Lalu Mihaela Victoria, Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm. Vâlcea

Rezumat

Județul Vâlcea găzduiește o diversitate remarcabilă de arii naturale protejate, incluzând două parcuri naționale și numeroase rezervații naturale. Acestea joacă un rol esențial în conservarea ecosistemelor, protejarea speciilor rare și promovarea educației ecologice.

1. Introducere

Situat în inima Carpaților Meridionali, județul Vâlcea se distinge prin peisaje montane variate, păduri seculare și o biodiversitate bogată. Ariile protejate din această regiune sunt fundamentale pentru menținerea echilibrului ecologic și pentru oferirea de oportunități educaționale și recreative.

2. Parcuri Naționale din Județul Vâlcea

2.1. Parcul Național Cozia

Parcul Național Cozia, înființat în 2000, se întinde pe o suprafață de 17.100 ha și cuprinde partea de est a Munților Căpățânii, întregul Masiv Cozia și partea de sud-est a Munților Lotrului. Este recunoscut pentru diversitatea habitatelor, incluzând păduri de fag și conifere, pajiști alpine și formațiuni carstice. Fauna este reprezentată de specii precum ursul brun, râsul și lupul. Parcul oferă trasee turistice și activități educaționale pentru vizitatori.

2.2. Parcul Național Buila-Vânturarița

Cel mai mic parc național din România, Buila-Vânturarița, acoperă 4.186 ha în Munții Căpățânii. Înființat în 2005, parcul este caracterizat de relief calcaros, chei spectaculoase și o biodiversitate remarcabilă. Aici se regăsesc specii endemice și habitate de importanță europeană.

3. Rezervații Naturale din Județul Vâlcea

Județul Vâlcea cuprinde numeroase rezervații naturale, fiecare cu specificul său:

- Peștera Arnăuților – o peșteră cu formațiuni speologice unice.
- Căldarea Gâlcescu – o zonă glaciară cu lacuri și vegetație alpină.
- Iezerul Latorița – un lac glaciăru cu o faună piscicolă diversă.
- Mlaștina Mosoroasa – un habitat umed cu specii rare de plante.
- Muzeul Trovanților – o zonă cu formațiuni geologice sferice unice.

4. Importanța Educației Ecologice

Ariile protejate din Vâlcea sunt utilizate ca laboratoare în aer liber pentru activități educaționale. Școlile și organizațiile non-guvernamentale organizează excursii, ateliere și proiecte care promovează conștientizarea importanței conservării naturii.

Concluzii

Parcurile naționale și rezervațiile naturale din județul Vâlcea sunt esențiale pentru protejarea biodiversității și pentru educația ecologică a comunităților. Conservarea acestor arii necesită eforturi continue și implicarea tuturor actorilor sociali.

Bibliografie

Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea, 2025, Raport de activitate pentru anul 2024

Legea nr. 137/1995 privind protecția mediului, actualizată

Profilul psihopedagogic al elevului activ

Prof. Mărgărita Antoanela, Școala Gimnazială „Anton Pann”, Rm. Vâlcea

Elevul activ este acela care *"intervine efectiv în activitatea didactică și îi modifică variabilele, parametrii caracteristici: depune eforturi de reflecție personală, de gândire, efectuează acțiuni mintale și practice de căutare, cercetare, redescoperă noi adevăruri, reelaborează noi cunoștințe, conștientizând faptul că întotdeauna influențele și mesajele externe acționează prin intermediul condițiilor interne"* (Mușata Bocoș, 2002, p. 64).

Un elev activ se poate caracteriza, în linii generale, prin următoarele caracteristici:

- dorește să se implice în rezolvarea de sarcini și trăiește din plin situația respectivă: "Vreau și eu să fac...", "Vreau și eu să merg...", "Îmi dați voie să rezolv eu...?";
- folosește timpul pe de-a-ntregul și cu folos: nu se mulțumește cu realizarea strictă a sarcinii; caută soluții noi, răspunsuri alternative problemei de rezolvat ;
- are multiple activități care-i îmbogățesc personalitatea: nu se plictisește niciodată, găsește din orice un subiect de activitate;
- se implică în activități complexe, unde are continuitate: vine la școală cu o problemă de terminat, începută acasă; vrea să mai încerce o dată și acasă ceea ce a experimentat la școală...;
- dezvoltă sentimente pozitive față de propria persoană și față de ceilalți: are încredere în forțele proprii ("sigur voi reuși să rezolv...") și ale celorlalți ("încearcă și tu, vei reuși!", "Hai, lucrează cu mine!"));
- manifestă spirit de independență în muncă: preocupat de găsirea de soluții noi, originale, uneori uită că nu este singur, sau nu are răbdare până termină toți, are tendința să facă totul singur;
- este nonconformist, iese din tiparele prestabilite ale activității când aceasta devine plictisitoare, rutinieră, dă dovadă de libertate în manifestarea comportamentală generală: devine "turbulent", își caută preocupări, deranjează colegii, pune întrebări neconținut, face comentarii nepotrivite cu contextul, pare obraznic; pune întrebări profunde, manifestă spirit investigator, o permanentă curiozitate: "Cum am putea rezolva altfel...?", "Mai sunt și alte soluții?" "De ce așa și nu altfel?"; "Ce s-ar întâmpla dacă...?". Profesorul trebuie să susțină demersul investigativ al elevului,

să stimuleze și să supravegheze permanent încercările lui de a găsi noi soluții prin "mici experimente";

- găsește soluții neobișnuite, originale problemelor cu care se confruntă;
- este plin de idei și face ușor conexiuni;
- este preocupat permanent de ceva: profesorul va avea în vedere acest lucru și va avea tot timpul la îndemână sarcini complementare;
- este îndrăzneț în aprecierea critică a unui produs: manifestă franchețe în emiterea părerilor, nu se teme să-și spună părerea chiar dacă aceasta este în discordanță cu a celorlalți;
- dă dovadă de spirit de contraargumentare: poate să aducă argumente pro și contra în susținerea unei păreri: "Îmi place de Spân că a știut să-l păcălească pe Harap-Alb", "Nu-mi place de Harap-Alb că este prea credul. A avut încredere în Spân..." "Dacă nu te știi descurca nu poți reuși";

Elevul activ devine coparticipant la activitate. Alături de profesor, folosindu-se de mijloacele materiale puse la dispoziția sa, el redescoperă adevărul, participă efectiv la procesul de învățare. Elevul activ *"realizează demersuri critice și creative, depune eforturi proprii înscrise în schimburi sociale, în scopul accederii la noua cunoaștere"* (idem, p. 66).

Bibliografie:

Bocoș, M., (2002), *Instruire interactivă - Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;

Chiș, V., (2002), *Provocările pedagogiei contemporane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Rolul limbii române în era digitală și importanța tehnologiei în educație

Prof. Moscalu Cosmina, Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm. Vâlcea

Rezumat

Lucrarea evidențiază relația dintre limba română și noile tehnologii informaționale, analizând modul în care mediul digital influențează comunicarea, procesul educațional și activitatea profesorului de limba română. Tehnologia oferă instrumente moderne pentru accesul la informație, dezvoltarea competențelor lingvistice și promovarea patrimoniului cultural, însă presupune și responsabilitate în utilizarea corectă a limbii.

Introducere

În contextul transformărilor accelerate ale societății actuale, educația se află într-un proces permanent de adaptare. Digitalizarea a modificat modul în care oamenii comunică, învață și se raportează la informație. Limba română, componentă esențială a identității culturale, trebuie să se regăsească în acest spațiu modern, păstrând valorile fundamentale ale exprimării corecte și ale creativității.

Profesorul de limba română are un rol important în echilibrarea tradiției cu inovația. Utilizarea tehnologiei nu elimină metodele clasice de predare, ci le completează prin resurse care pot stimula interesul elevilor și pot facilita înțelegerea textelor literare și nonliterare.

1. Limba română în spațiul digital

Extinderea comunicării online a determinat apariția unor noi forme de utilizare a limbajului. Rețelele sociale, platformele educaționale și aplicațiile digitale au devenit spații în care limba română este folosită zilnic de milioane de persoane. Acest fapt creează oportunități pentru promovarea culturii, dar și provocări privind respectarea normelor lingvistice.

În mediul virtual se observă frecvent utilizarea abrevierilor, simplificarea mesajelor și apariția unor forme de exprimare influențate de alte limbi. Rolul școlii este de a dezvolta capacitatea elevilor de a adapta comunicarea la context, păstrând corectitudinea gramaticală și bogăția vocabularului.

2. Tehnologia în activitatea profesorului de limba română

Instrumentele digitale pot transforma lecția de limba română într-o experiență mai interactivă. Profesorul poate utiliza biblioteci digitale, dicționare online, aplicații educaționale, prezentări multimedia și platforme de colaborare. Aceste resurse permit elevilor să exploreze opere literare, să compare texte și să își dezvolte competențele de comunicare.

De asemenea, tehnologia sprijină învățarea diferențiată. Elevii pot avea acces la materiale variate, adaptate nivelului lor, iar activitățile pot fi organizate într-un mod mai atractiv. În acest fel, profesorul devine un coordonator al procesului de învățare, ghidând elevii spre utilizarea critică și responsabilă a informației.

3. Avantaje și responsabilități ale educației digitale

Folosirea tehnologiei în educație aduce numeroase beneficii: acces rapid la informație, dezvoltarea creativității, colaborarea și formarea competențelor digitale. Totuși, mediul online impune reguli clare privind verificarea surselor, respectarea drepturilor de autor și utilizarea unui limbaj adecvat.

Profesorul de limba română contribuie la formarea unor utilizatori responsabili ai spațiului digital. Prin activități de lectură, analiză și redactare, elevii învață că tehnologia trebuie să fie un mijloc de dezvoltare intelectuală, nu un substitut al gândirii critice.

Concluzii

Limba română continuă să aibă un rol fundamental în formarea individului, chiar și într-o societate dominată de tehnologie. Adaptarea la era digitală reprezintă o necesitate, iar educația are misiunea de a valorifica avantajele noilor instrumente fără a renunța la rigoarea exprimării.

Prin îmbinarea metodelor tradiționale cu resursele digitale, profesorul de limba română poate contribui la dezvoltarea unor elevi capabili să comunice eficient, să gândească critic și să participe activ la cultura contemporană.

Bibliografie

Academia Română, 2009, Dicționarul explicativ al limbii române (DEX), Editura Univers Enciclopedic Gold, București.

Cucoș, Constantin, 2014, Pedagogie, Editura Polirom, Iași.

Joița, Elena, 2006, Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii, Editura Aramis, București.

Manolescu, Marin, 2010, Evaluarea școlară – metode, tehnici, instrumente, Editura Meteor Press, București.

Negreț-Dobridor, Ion, 2008, Teoria generală a curriculumului educațional, Editura Polirom, Iași.

Protejarea naturii în activitatea de consiliere școlară

Profesor Consilier școlar Munteanu Andreea Roberta, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu",
Râmnicu Vâlcea

De-a lungul anilor petrecuți în activitatea de consiliere școlară, am înțeles că rolul consilierului nu se limitează doar la sprijinirea dezvoltării emoționale și educaționale a elevilor, ci implică și formarea unor valori și atitudini responsabile față de mediul înconjurător.

Într-o lume marcată de schimbări climatice, poluare și degradarea resurselor naturale, educația pentru protejarea naturii devine o componentă esențială a dezvoltării armonioase a elevilor. Consilierea școlară oferă un cadru propice pentru integrarea acestor valori în viața de zi cu zi a elevilor.

Un prim aspect important este conștientizarea relației dintre starea mediului și starea de bine a individului. În practica mea, am observat că elevii care petrec timp în natură sau care sunt implicați în activități ecologice prezintă un nivel mai scăzut de stres și o capacitate mai bună de reglare emoțională. Prin activități de consiliere, încerc să îi ajut să înțeleagă că protejarea naturii nu este doar o responsabilitate socială, ci și un mod de a-și îmbunătăți propria sănătate mintală. Discuțiile despre echilibrul dintre om și natură devin astfel parte integrantă a procesului de autocunoaștere.

Consilierea de grup reprezintă un context ideal pentru promovarea comportamentelor ecologice. Am organizat frecvent sesiuni tematice în care elevii au discutat despre impactul acțiunilor lor asupra mediului, au identificat soluții și au propus inițiative concrete. Activități precum reciclarea, economisirea resurselor sau participarea la campanii de ecologizare nu sunt doar acțiuni practice, ci și oportunități de dezvoltare a responsabilității, colaborării și spiritului civic. Elevii învață să se implice activ și să devină agenți ai schimbării în comunitatea lor.

Un alt rol important al consilierului este acela de a sprijini dezvoltarea valorilor și atitudinilor pro-ecologice. În ședințele individuale, folosesc adesea exemple concrete și situații de viață pentru a stimula reflecția elevilor asupra modului în care alegerile lor influențează mediul. De

exemplu, discuțiile despre consum responsabil sau despre reducerea risipei pot fi integrate în consilierea privind luarea deciziilor. Astfel, elevii nu doar că dobândesc informații, ci își formează un sistem de valori coerent.

Colaborarea cu cadrele didactice și părinții este esențială în promovarea protejării naturii. Consilierul școlar poate iniția proiecte interdisciplinare sau campanii educaționale care să implice întreaga comunitate școlară. În experiența mea, proiectele de tip „Școala verde” sau activitățile desfășurate în aer liber au avut un impact semnificativ asupra elevilor. Aceste inițiative creează un sentiment de apartenență și responsabilitate colectivă, contribuind la formarea unei culturi organizaționale orientate spre sustenabilitate.

De asemenea, consilierea vocațională poate integra dimensiunea ecologică. Elevii pot fi ghidați să exploreze profesii legate de protecția mediului, energie regenerabilă sau dezvoltare durabilă. În acest fel, consilierul contribuie nu doar la orientarea profesională, ci și la formarea unei generații preocupate de viitorul planetei. Am întâlnit elevi care, în urma acestor discuții, și-au descoperit interesul pentru domenii precum biologia, ecologia sau ingineria mediului.

Totuși, promovarea protejării naturii în consilierea școlară vine și cu provocări. Uneori, elevii pot percepe aceste teme ca fiind abstracte sau îndepărtate de realitatea lor imediată. De aceea, este important ca intervențiile să fie concrete, interactive și adaptate vârstei. În plus, lipsa resurselor sau a sprijinului instituțional poate limita inițiativele ecologice. În astfel de situații, consilierul trebuie să fie creativ și să valorifice oportunitățile existente.

În concluzie, protejarea naturii reprezintă o direcție importantă în activitatea de consiliere școlară. Din perspectiva unui consilier cu ceva experiență, consider că formarea unei atitudini responsabile față de mediu este la fel de importantă ca dezvoltarea competențelor emoționale sau sociale. Prin activități de consiliere, elevii pot învăța să respecte natura, să adopte comportamente sustenabile și să contribuie activ la protejarea mediului. Astfel, consilierea școlară devine un instrument valoros în construirea unui viitor mai echilibrat și mai responsabil.

Bibliografie

1. Corey, G. , *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. Boston: Cengage Learning, 2017.
2. Gladding, S. T. , *Counseling: A Comprehensive Profession*. New York: Pearson, 2018
3. Palmer, J. A. , *Environmental Education in the 21st Century*. London: Routledge, 1998.
4. Stoica-Constantin, A. , *Consilierea psihologică și educațională*. Iași: Polirom, 2004.
5. Dulamă, M. E. , *Educația pentru mediu*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2010.

Omul și mediul - între protecție și distrugere

Prof. Munteanu Gheorghița, Școala Gimnazială sat Popești, comuna Golești

Omul a trăit dintotdeauna în strânsă legătură cu mediul, folosind resursele naturii. Sănătatea sa depinde de calitatea mediului, iar la rândul său îl influențează. Deși face parte din natură, omul o exploatează pentru a-și asigura bunăstarea.

Mediul înconjurător este un mecanism viu cu o complexitate deosebită de a cărei integritate și bună funcționare depinde întreaga activitate umană. Multe componente ale mediului înconjurător au suferit transformări cauzate de activitatea antropică prin care s-au îndepărtat sensibil de caracteristicile lor naturale. În fiecare colț al lumii, oamenii taie păduri, extrag minerale și surse de energie, erodând solul de la suprafață poluând aerul și apa, creându-se deșeuri primejdioase și producând o ruptură a zonelor naturale într-un ritm fără precedent în istoria omenirii. Omul ca ființă vie, produce deșeuri proprii existenței sale, cele mai multe sunt din activități industriale: îmbrăcăminte, mobilă, detergenți, cosmetice. O mare parte a acestora nu sunt biodegradabile iar altele sunt direct toxice. Elementele mediului natural asupra cărora omul a intervenit prin activitățile sale sunt relieful, apa, aerul, vegetația și solul. Degradarea mediului are drept cauze atât unele fenomene naturale cât și cele datorate activității umane. Dacă factorii naturali, cum ar fi uraganele, cutremurele de pământ, erupțiile vulcanice, acționează intermitent la intervale de timp variabile și pe durate scurte, factorii antropici se manifestă continuu și drept urmare efectele negative ale acestora sunt mult mai grave, amenințând chiar cu producerea unor dezastre la nivel planetar.

Degradarea mediului la dimensiune mondială s-a făcut simțită în a doua jumătate a secolului XX, îndeosebi după anul 1970, iar secolul XXI a preluat această mare problemă nerezolvată a secolului anterior. Există multe semnale de alarmă din cauza poluării excesive dar și a epuizării unor resurse naturale. Deși există preocupări la nivel național și internațional pentru protecția mediului, acestea nu sunt suficiente. Degradarea mediului a devenit o problemă majoră, cauzată atât de subdezvoltare, cât și de dezvoltarea excesivă. Problema reziduurilor activităților umane a luat proporții îngrijorătoare prin acumularea lor, provocând dezechilibre în faună și floră, în sănătatea și bunul mers al colectivității umane în zonele supraaglomerate. Presiunea activității omului asupra mediului natural crește în mod accelerat, iar protecția mediului a fost o problemă majoră a ultimelor decenii, fiind dezbătută la nivel mondial și dând naștere unor dispute între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Omul extrage din natură materii prime, dar și aruncă în mediu o varietate de produse, majoritatea toxice care poluează solul distrugându-l. Există o serie de surse majore care deteriorează mediul ca rezultat al activității umane îndeosebi din industrie, agricultură și transporturi care reprezintă deșeuri ale activității umane. Industria este principala sursă de poluare a mediului prin procesul tehnologic, cantitatea de impurități degajate în aer și apă, gaze toxice ori

deversarea de reziduuri. Sub impactul dezvoltării economice au fost poluate apa, solul și aerul, au dispărut sau sunt pe cale de dispariție multe specii de plante și animale, iar omul se confruntă cu diverse maladii cauzate de poluare. Orice material sau substanță introdusă artificial în biosferă, sau care există în condiții naturale și provoacă modificări negative ale calității mediului este un poluant.

Superfertilizarea cu îngrășăminte fosfatice face ca excesul de fosfor antrenat an de an de către apele continentale în lacuri și mări să ducă la fenomenul de eutrofizare care prin acțiunea sa pe termen lung face ca apele să fie din ce în ce mai sărace în oxigen, distrugând în final fauna acvatică.

Poluarea apei este cauzată de cantitățile tot mai mari de ape uzate, evacuate prin epurare, astfel multe lacuri și râuri sunt complet poluate necesitând tratamente costisitoare pentru a deveni potabile. Probleme grave ridică și poluarea apelor cu metale grele, mai ales cu mercur care atinge o mare acumulare pe lanțul trofic. Nocivitatea poluării apei se răsfrânge direct sau indirect asupra omului.

Acțiunile neraționale ale omului în mediul înconjurător provoacă perturbări și dezechilibre ecologice care afectează viața tuturor organismelor vii. Viitorul nostru ca planetă este amenințat într-o mare măsură de degradarea mediului înconjurător iar menținerea vieții pe pamant este posibilă prin reducerea acțiunilor necontrolate ale omului asupra naturii. Dezvoltarea industriei, creșterea demografică și modernizarea tehnicii a favorizat extinderea poluării și apariția unor deșeuri greu biodegradabile cum ar fi: detergenții, pesticidele de sinteză ori deșeurile radioactive.

Când poluarea depășește capacitatea de regenerare a mediului, ecosistemele se degradează până la dispariție. Globalizarea contribuie și ea la afectarea mediului prin creșterea consumului și a producției, precum și prin transportul intens al bunurilor, care generează poluare și afectează stratul de ozon. Deșeurile industriale rezultate în urma procesului de producție sunt deversate în oceane afectând viața acvatică. Dacă reziduurilor li se permite să domine mediul, echilibrul natural este pierdut și acest dezechilibru poate avea efecte dezastruoase asupra animalelor, vegetației și chiar a vremii. Alte cauze care generează degradarea mediului natural sunt:

- extracția și utilizarea nerațională a resurselor naturale
- evoluția demografică care a condus la suprapopularea unor teritorii
- războaiele, experimentele chimice și nucleare, accidentele industriale

Supraexploatarea pădurilor, a solului, a pășunilor, a speciilor de plante și animale are ca efect reducerea suprafețelor împădurite, dispariția unor specii de plante și animale, degradarea mediului natural prin surpări și alunecări de teren. În afară de poluarea aerului și apei, există și alte forme de degradare a mediului înconjurător, dintre care unele au avut caracter catastrofal, local sau regional. Degradarea solului apare prin eroziune, defrișări și dezechilibre naturale, ducând la distrugerea vegetației. Poluarea solului afectează direct oamenii și lanțul trofic, iar substanțele nocive pot duce chiar la dispariția unor specii din anumite zone.. Solul este poluat de unele deșeuri

neprelucrate cum sunt: materialele plastice, complecși din polimeri ce nu se descompun decât în milioane de ani.

Surse importante de degradare a mediului sunt războaiele și industria de război, care reprezintă surse impresionante de poluare, de distrugere și contaminare a solului și așezărilor omenești, a vegetației și faunei provocând mari perturbări în ecosisteme. Datoria noastră este să luptăm pentru păstrarea unei lumi pure care să ofere generațiilor viitoare condițiile necesare dezvoltării într-un mediu mai curat în care să se poată bucura de realizările demne de măreția mileniilor de civilizație terestră.

Poluarea de orice fel afectează calitatea vieții la scară planetară având un impact deosebit asupra sănătății. Acțiunea mediului poluant asupra sănătății omului este foarte variată și complexă de la disconfort și simple incompatibilități în activitatea omului până la puternice perturbări ale stării de sănătate ori pierderea de vieti omenești. Chiar dacă aceste efecte au fost sesizate de multă vreme, omul a rămas tot iresponsabil față de natură. Efectele acute se datorează unor concentrații foarte mari ale poluanților din mediu asupra organismului uman, iar efectele cronice sunt formele de manifestare cele mai frecvente ale acțiunii poluării mediului asupra sănătății. Poluarea mediului a dus la schimbări climatice majore. Pe lângă bolile relative la căldura excesivă, schimbările climatice pot stimula răspândirea bolilor infecțioase, deoarece temperaturile mai ridicate permit mișcarea mai ușoară a insectelor purtătoare de boli. Protecția mediului și diminuarea poluării este o prioritate a lumii contemporane, regăsită în Strategia de la Lisabona și Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene, astfel că școala are rolul de a modela viitorul cetățean capabil de a-și forma un punct de vedere obiectiv asupra realității înconjurătoare, de a-l incita la participare, devenind conștient de faptul că viața generațiilor viitoare depinde într-o mare măsură de opțiunile sale.

Bibliografie:

Gabrian C. F. , *Ghid de mediu*, Editura Monitorul Oficial, București, 2008

Constantin Munteanu, Mioara Dumitrescu, Romeo Alexandru Iliuță, *Ecologie și protecția calității mediului*, Ed. Balneară, București, 2011

Valeria Dițoiu, Nina Holban, *Modificări antropice ale mediului*, Editura Orizonturi universitare, Timișoara, 2005

Informatica – între progres tehnologic și responsabilitate socială

Prof. Ochia Florin Cristian, Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab", Rm. Vâlcea

Introducere

Informatica reprezintă una dintre forțele motrice ale civilizației contemporane, reconfigurând comunicarea, economia, educația și însăși relația omului cu realitatea. De la Legea lui Moore până la inteligența artificială generativă, ritmul progresului tehnologic a depășit frecvent

capacitatea societății de a-l asimila critic. Această asimetrie naște tensiuni etice majore: algoritmi decid angajări și credite, rețelele sociale modelează opinia publică, iar sistemele autonome ridică întrebări privind siguranța și controlul. Lucrarea de față analizează dialectica dintre inovația informatică și responsabilitatea socială, argumentând că progresul autentic nu se măsoară doar în putere de calcul sau acuratețe, ci și în alinierea tehnologiei la valorile umane fundamentale: echitate, transparență, demnitate și sustenabilitate.

1. Fundamentele progresului informatic: paradigmă și accelerare

1.1. De la Turing la rețele neuronale profunde

Modelul teoretic al mașinii Turing din 1936 a stabilit limitele calculabilității, fundamentând întreaga știință a calculatoarelor. Arhitectura von Neumann a permis implementarea fizică, iar miniaturizarea descrisă de Legea lui Moore a dus la creșterea exponențială a puterii de procesare: de la 2.300 de tranzistori în Intel 4004 din 1971 la peste 100 de miliarde în chip-urile actuale. Paralel, paradigma s-a mutat de la algoritmi expliți la învățare din date. Rețelele neuronale, formalizate încă din 1943 de McCulloch și Pitts, au devenit dominante abia după 2012, odată cu revoluția „deep learning” și disponibilitatea seturilor mari de date.

1.2. Beneficiile incontestabile ale progresului

Informatica a democratizat accesul la cunoaștere prin internet, a optimizat lanțuri logistice globale, a accelerat cercetarea medicală prin modelare moleculară și a creat noi forme de artă și expresie. Codul devine infrastructură critică: sistemele de operare, protocoalele TCP/IP și algoritmi de criptare susțin funcționarea societății digitale. Din perspectivă economică, sectorul IT&C generează peste 7% din PIB-ul României și reprezintă principalul vector de competitivitate în UE.

2. Tensiunile etice și sociale generate de accelerarea tehnologică

2.1. Problema cutiei negre și a responsabilității decizionale

Modelele actuale de tip LLM sau sisteme de recomandare au miliarde de parametri și sunt non-interpretabile la nivel uman. Când un algoritm refuză un credit, selectează un CV sau influențează o sentință judecătorească, principiul juridic al motivării deciziei intră în coliziune cu opacitatea tehnică. Responsabilitatea se diluează: este vinovat programatorul, compania, setul de date sau utilizatorul final? Norbert Wiener atrăgea atenția încă din 1950 că „a da unei mașini un scop definit este periculos dacă nu înțelegem complet acel scop”.

2.2. Bias, discriminare și reproducerea inechităților

Sistemele învață din date istorice care reflectă prejudecățile societății. Un algoritm de recrutare antrenat pe date din ultimii 10 ani va penaliza CV-uri feminine dacă domeniul a fost dominat de bărbați. Un model de recunoaștere facială antrenat preponderent pe subiecți caucazieni are erori de 10 ori mai mari pentru femei de culoare. Tehnologia devine astfel amplificator al

inechităților existente. Conceptul de „justiție algoritmică” impune auditarea seturilor de date și metrici de echitate: egalitate demografică, șanse egalizate, calibrare.

2.3. Impactul de mediu și costul ascuns al cloud-ului

Progresul informatic are amprentă fizică. Un antrenament pentru GPT-3 a consumat ~1.287 MWh, echivalentul consumului anual a 120 de gospodării din România. Centrele de date consumă 1-1,5% din energia electrică globală, cu tendință de dublare până în 2030. Principiul II al termodinamicii se aplică și aici: orice calcul disipă căldură. Responsabilitatea socială include astfel optimizarea algoritmică, folosirea energiei regenerabile și dreptul la „reparare” al hardware-ului pentru a combate obsolescența programată.

2.4. Autonomia, supravegherea și demnitatea umană

Economia atenției și designul persuasiv din aplicații exploatează vulnerabilități cognitive pentru a maximiza timpul de ecran. Shoshana Zuboff numește aceasta „capitalism de supraveghere”: comportamentul uman devine materie primă pentru predicție și manipulare. La nivel macro, sistemele de scor social sau recunoaștere facială în masă pun în pericol prezumția de nevinovăție și libertatea de întrunire. Din perspectivă kantiană, a trata utilizatorul doar ca mijloc pentru profit încalcă imperativul demnității.

3. Către o informatică responsabilă: principii și direcții de acțiune

3.1. „Ethics by Design” și evaluarea impactului algoritmic

Similar cu „Privacy by Design”, comunitatea europeană impune prin AI Act din 2024 o abordare bazată pe risc. Sistemele cu risc înalt necesită documentație tehnică, seturi de date reprezentative, logare, supraveghere umană și robustețe. La nivel de cod, aceasta înseamnă versionarea seturilor de date, testare adversarială și metrici de echitate integrate în pipeline-ul CI/CD. Responsabilitatea devine specificabilă inginereste.

3.2. Educația informatică pentru cetățenie digitală

Curricula de informatică nu poate rămâne cantonată în sintaxă și structuri de date. Elevul trebuie să înțeleagă concepte precum: balonul informațional, consimțământ informat, amprenta de carbon a unui query, limitele generalizării. Disciplina „Gândire computațională” trebuie completată cu „Gândire etică computațională”. Studiile de caz – de la scandalul Cambridge Analytica la erorile sistemelor de navigație autonomă – sunt instrumente pedagogice esențiale pentru a cultiva discernământul.

3.3. Sustenabilitate și „Green Computing”

Responsabilitatea față de mediu se traduce în practici concrete: alegerea de algoritmi cu complexitate mai bună, $O(n \log n)$ vs $O(n^2)$, antrenarea de modele mai mici prin distilare, utilizarea de hardware specializat cu eficiență energetică ridicată și migrarea centrelor de date în zone cu

energie verde. Conceptul de „suficiență digitală” propune chestionarea necesității: avem nevoie de 4K pentru o ședință online? Un email cu atașament de 20 MB e justificat?

3.4. Guvernanță participativă și codul open-source

Transparența este antidotul la cutia neagră. Publicarea codului sursă, a ponderilor modelelor și a rapoartelor de impact permite audit public. Mișcarea „open source” reprezintă o valoare culturală a informaticii: comunismul mertonian al cunoașterii. Inițiativele de tip „algorithmic stewardship” propun consilii de etică interdisciplinare în companii și mecanisme de tip „whistleblowing” pentru ingineri.

Concluzii

Informatica se află la intersecția dintre puterea prometeică de a transforma lumea și datoria faustică de a nu o distruge. Progresul tehnologic este neutru doar în abstract; în implementare, el încorporează valorile și orbirea celor care îl creează. Responsabilitatea socială nu este o frână a inovației, ci condiția sustenabilității ei. Ea presupune trei mutații: de la „se poate tehnic” la „este dezirabil social”, de la optimizare pentru profit la optimizare pentru demnitate, de la cod închis la guvernanță transparentă. Viitorul digital va fi pe atât de uman pe cât de responsabili vor fi cei care scriu liniile de cod astăzi.

Bibliografie

Strungă C., 2009, Societatea informațională și a cunoașterii, Editura de Vest, Timișoara.

Vlada M., 2018, Tehnologia informației și a comunicațiilor în educație, Editura Universității din București.

Formarea gândirii algoritmice în context cultural contemporan

Prof. Ochia Florin Cristian, Colegiul Național de Informatică ”Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

Introducere

Gândirea algoritmică este definită ca abilitatea de a formula probleme astfel încât soluțiile lor să poată fi reprezentate printr-o succesiune finită, neambiguă de pași, executabili mecanic. Deși asociată tradițional cu informatica și matematica, în secolul XXI ea devine o competență culturală transversală, necesară pentru a naviga o lume mediată de cod, date și sisteme automate. Contextul cultural contemporan – caracterizat prin platformizare, viteză, vizualitate și interactivitate – modifică atât nevoia de gândire algoritmică, cât și căile prin care aceasta poate fi formată. Lucrarea analizează fundamentele conceptului, tensiunile culturale actuale și direcțiile didactice pentru cultivarea gândirii algoritmice ca element de alfabetizare digitală critică, nu doar ca abilitate tehnică.

1. Delimitări conceptuale: de la algoritm la gândire algoritmică

1.1. Fundamente logico-matematice

Noțiunea de algoritm a fost formalizată de Alonzo Church și Alan Turing în anii '30, prin calculul lambda și mașina Turing. Donald Knuth subliniază în 1968 că un algoritm presupune cinci proprietăți: finitudine, definitudine, input, output și eficacitate. Gândirea algoritmică nu înseamnă însă a memora algoritmi, ci a descompune probleme, a recunoaște tipare, a abstractiza, a proiecta secvențe și a evalua eficiența. Jeannette Wing a introdus în 2006 conceptul de „computational thinking” ca abilitate fundamentală pentru toți, alături de citit, scris și socotit, având ca piloni: descompunerea, recunoașterea de tipare, abstractizarea și proiectarea de algoritmi.

1.2. Dimensiunea culturală a algoritmilor

În cultura contemporană, algoritmiile nu mai sunt doar obiecte matematice, ci agenți sociali. Algoritmiile de recomandare structurează consumul cultural pe YouTube sau TikTok, algoritmiile de tip „news feed” organizează spațiul public, iar algoritmiile de tip GPT produc text și imagine. Ted Striphas vorbește despre „cultura algoritmică”: delegăm clasificarea, ierarhizarea și chiar gustul estetic unor proceduri automate. În acest context, a forma gândirea algoritmică înseamnă a forma cetățeni capabili să înțeleagă, să interogheze și să proiecteze aceste mecanisme, nu doar să le consume pasiv.

2. Contextul cultural contemporan și provocările formării

2.1. Tensiunea dintre cultura vizual-interactivă și rigoarea secvențială

Generația actuală de elevi este nativă digital, formată într-o cultură a instantaneității, a interfețelor grafice și a răspunsului imediat. Gândirea algoritmică cere însă amânarea recompensei, toleranță la frustrare și raționament secvențial. Studiile lui Seymour Papert arătau încă din 1980 că mediile de tip Logo pot media această tranziție, oferind feedback vizual imediat la comenzi textuale. Astăzi, platforme precum Scratch sau Blockly păstrează principiul, folosind blocuri vizuale pentru a construi logică secvențială. Provocarea este de a nu rămâne la nivelul „joacă”, ci de a face trecerea către abstractizare și generalizare.

2.2. Cultura platformelor și iluzia „magiei” tehnologice

YouTube, Instagram, ChatGPT funcționează ca „cutii negre” pentru majoritatea utilizatorilor. Această opacitate produce o cultură a dependenței și a fatalismului tehnologic: „algoritmul decide”. Lipsa gândirii algoritmice duce la incapacitatea de a distinge între corelație și cauzalitate, între personalizare și manipulare. Formarea ei devine astfel o miză democratică. Lev Manovich argumentează că în cultura software „interfața este mesajul”: a înțelege că ceea ce vedem este rezultatul unor decizii de cod este primul pas spre emancipare digitală.

2.3. Multiculturalitate și diversitate de stiluri cognitive

Cultura contemporană este globală și eterogenă. Stilurile de rezolvare de probleme diferă: culturile cu tradiție orală favorizează narațiunea, cele vizuale favorizează harta conceptuală. Gândirea algoritmică nu trebuie impusă ca unic model de raționalitate, ci prezentată ca un

instrument puternic în anumite contexte. Etnocomputing-ul arată că practici tradiționale – țesutul la război, jocul Mancala, sistemele de rudenie – încorporează structuri algoritmice. Legarea de experiența culturală a elevului crește motivația și relevanța.

3. Strategii didactice pentru formarea gândirii algoritmice

3.1. „Unplugged” – algoritmica fără calculator

Conceptul CS Unplugged, dezvoltat de Tim Bell în 1998, propune activități kinestezice care ilustrează principii de algoritmică: sortare prin greutatea elevilor, căutare binară prin jocul „ghicește numărul”, rutarea pachetelor prin poșta umană. Aceste metode ancorează abstractul în corp și social, respectând principiul lui Piaget al trecerii de la concret la formal. Sunt esențiale în ciclul primar și pentru elevi din medii defavorizate, reducând bariera de acces tehnologic.

3.2. Programarea creativă și proiectele cu miză reală

Mediile de tip Scratch, Python cu Turtle sau p5.js permit elevilor să creeze povești animate, jocuri sau artă generativă. Legătura cu cultura vizuală contemporană este directă. Proiectul devine purtător de sens: „Programează o simulare pentru circulația în intersecția din fața școlii” unește fizica, informatica și educația civică. John Dewey susținea că învățarea autentică este „learning by doing” cu finalitate socială. Algoritmul capătă astfel valoare culturală, nu este doar exercițiu.

3.3. Deconstrucția algoritmilor din viața cotidiană

O strategie critică este „reverse engineering” educațional: Cum funcționează recomandarea de pe TikTok? De ce îmi arată Google Maps ruta X? Ce pași ar face un algoritm ca să decidă dacă o poză e „de vacanță”? Elevii sunt puși să scrie pseudocod pentru probleme reale, apoi să discute bias-uri: dacă algoritmul de sortare a CV-urilor elimină candidații fără facultate, ce valori încorporează? Astfel, gândirea algoritmică se cuplează cu gândirea etică, formând ceea ce Mihai Nadin numește „anticipație” – capacitatea de a prevedea consecințele.

3.4. Interdisciplinaritate și istoria ideilor

Algoritmul lui Euclid pentru cmmdc, din 300 î.Hr., arată că gândirea algoritmică precede calculatoarele cu 2300 de ani. Al-Khwarizmi, în secolul IX, dă numele disciplinei. Ada Lovelace scrie primul algoritm pentru o mașină în 1843. Aceste vignete istorice poziționează gândirea algoritmică în continuitatea culturii umane, nu ca apanaj al Silicon Valley. Legătura cu literatura – structura narativă ca algoritm, Oulipo și literatura potențială – sau cu muzica – canon, fugă, algoritmi de compoziție – scoate conceptul din izolarea STEM.

Concluzii

Formarea gândirii algoritmice în context cultural contemporan nu poate fi redusă la predarea de limbaje de programare. Ea presupune o mediere culturală: de la concretul experienței cotidiene la abstractul secvenței logice, de la consumul pasiv de algoritmi la proiectarea și interogarea lor critică. Miza este dublă: pe de o parte, echiparea tinerilor cu o competență esențială pentru piața

muncii și cetățenia digitală; pe de altă parte, evitarea unei noi forme de iletrism – iletrismul algoritmic – care ar crea o societate divizată între cei care scriu reguli și cei care le execută fără să le înțeleagă. Școala are rolul de a transforma gândirea algoritmică dintr-un instrument de putere într-un bun cultural comun.

Bibliografie

Cucoș C., 2014, Pedagogie, Ediția a III-a, Editura Polirom, Iași.

Vlada M., 2018, Tehnologia informației și a comunicațiilor în educație, Editura Universității din București.

Energie, mediu și responsabilitate: perspectiva fizicii

Prof. Ochia Mădălina Camelia, Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Rm. Vâlcea

Introducere

Conceptul de energie reprezintă una dintre cele mai unificatoare noțiuni ale fizicii, fiind fundamentul înțelegerii proceselor naturale și tehnologice. Legile termodinamicii, în special principiul conservării energiei și principiul al doilea, impun limite clare asupra modului în care omenirea poate produce și consuma energie. Criza climatică actuală, poluarea și epuizarea resurselor aduc în prim-plan o dimensiune nouă: responsabilitatea. Din perspectivă fizică, responsabilitatea nu este doar un imperativ etic, ci o consecință directă a legilor naturii.

Scopul acestei lucrări este să analizeze relația energie–mediu prin lentila fizicii și să evidențieze modul în care cunoașterea științifică fundamentează un comportament responsabil la nivel individual și societal.

1. Fundamentele fizice ale problematicii energetice

1.1. Principiul I al termodinamicii și iluzia „producerii” de energie

Energia nu poate fi creată sau distrusă, ci doar convertită dintr-o formă în alta. Expresia comună „producem energie” este fizic incorectă. Centralele electrice doar convertesc energie chimică, nucleară, potențială sau cinetică în energie electrică. Implicația este majoră: orice activitate umană se bazează pe un „capital energetic” preexistent, acumulat în combustibili fosili timp de milioane de ani sau furnizat continuu de Soare. Epuizarea rapidă a acestui capital reprezintă o încălcare a echilibrului temporal dintre acumulare și consum.

1.2. Principiul al II-lea și degradarea energiei

Dacă Principiul I vorbește despre cantitate, Principiul al II-lea vorbește despre calitate. În orice conversie energetică reală, entropia unui sistem izolat crește, iar o parte din energie se degradează ireversibil în căldură la temperatura mediului ambiant. Randamentul Carnot, $\eta=1-(T_{\text{cald}}/T_{\text{rece}})$, stabilește o limită superioară fundamentală pentru motoarele termice. Consecința practică: nu există tehnologii cu randament 100%. Deșeurile termice și poluarea sunt

inevitabile fizic, nu doar eșecuri ingineresti. Astfel, orice consum energetic are un cost de mediu nenegociabil.

1.3. Bilanțul radiativ al Pământului

Din perspectivă fizică, efectul de seră este un fenomen de transfer radiativ. Pământul primește de la Soare aproximativ 342 W/m^2 și trebuie să reemită aceeași cantitate în spațiu pentru a-și menține temperatura medie. Gazele cu efect de seră – CO_2 , CH_4 , H_2O – modifică spectrul de absorbție în infraroșu, forțând planeta să atingă un nou echilibru la o temperatură mai ridicată. Fizica nu negociază: dublarea concentrației de CO_2 duce la o forțare radiativă de circa $3,7 \text{ W/m}^2$, ceea ce implică o încălzire globală în absența altor factori.

2. Amprenta energetică și responsabilitatea derivată din legile fizicii

2.1. Conceptul de energie și analiza calității

Pentru a evalua corect impactul, fizica utilizează noțiunea de energie – partea „utilă” din energie care poate fi convertită în lucru mecanic. Petrolul are energie mare, căldura reziduală de la 30°C are energie aproape zero. Societatea modernă risipește energie la scară uriașă: clădiri neizolate, transport ineficient, procese industriale nerentabile termodinamic. Responsabilitatea începe cu recunoașterea acestei risipe ca o încălcare a principiului utilizării optime a resurselor, nu doar ca o problemă economică.

2.2. Sursele regenerabile: avantaje și limite fizice

Energia solară incidentă pe Pământ este de $\sim 173.000 \text{ TW}$, de peste 10.000 de ori consumul global actual de $\sim 18 \text{ TW}$. Limita nu este cantitativă, ci de densitate de putere și intermitență. Constanta solară este de 1361 W/m^2 în afara atmosferei, dar la sol, cu randament fotovoltaic de 20%, se obțin practic $\sim 200 \text{ W/m}^2$ în condiții optime. Vântul și biomasa au densități de putere și mai mici. Fizica impune astfel suprafețe mari și sisteme de stocare pentru o tranziție completă. A ignora aceste limite înseamnă a propaga soluții utopice, deci iresponsabile.

2.3. Responsabilitatea ca principiu de simetrie temporală

Legile fizicii sunt simetrice în timp la nivel microscopic, dar Principiul al II-lea introduce o „săgeată a timpului” macroscopică. Acțiunile noastre de azi cresc entropia globală și reduc energia disponibilă pentru generațiile viitoare. Hans Jonas a numit aceasta „imperativul responsabilității”: acționează astfel încât efectele acțiunii tale să fie compatibile cu permanența unei vieți autentice pe Pământ. Tradus în fizică: nu consuma energie într-un ritm mai mare decât cel în care natura o regenerează.³ Aplicații și direcții de acțiune din perspectivă fizică

3.1. Eficiența energetică – prima „sursă” de energie

Conform Agenției Internaționale a Energiei, îmbunătățirea eficienței poate acoperi 40% din reducerea de emisii necesară până în 2040. Izolarea termică a clădirilor reduce fluxul termic conform legii Fourier: $q = -k(dT/dx)$. Pompe de căldură cu $\text{COP} = 4$ furnizează 4 kWh termici

pentru 1 kWh electric, depășind limita de 100% a încălzirii rezistive datorită utilizării căldurii din mediu. Acestea nu sunt opțiuni „verzi”, ci aplicații directe ale termodinamicii.

3.2. Educația prin fizică pentru cetățenie responsabilă

Înțelegerea ordinelor de mărime este esențială. Un român consumă în medie 2,5 kW putere continuă. O centrală nucleară de la Cernavodă livrează 700 MW, adică nevoile a 280.000 de oameni. Un SUV consumă ~100 kWh/100 km, echivalentul energiei pentru a ridica 36 de tone la 1 km înălțime. Fizica oferă limbajul pentru a demonta mituri și a cuantifica impactul. Responsabilitatea începe cu competența de a calcula. 3.3. Limitele fizicii și smerenia tehnologică

Fuziunea nucleară, energia vidului sau motoarele „free energy” sunt invocate frecvent în spațiul public. Fizica actuală arată că bariera Coulomb și criteriul Lawson impun condiții extreme pentru fuziune, iar „energia vidului” nu este extractibilă ca lucru mecanic util în sensul Principiului I. Responsabilitatea cercetătorului este să comunice onest aceste limite, pentru a evita alocarea greșită a resurselor și așteptările false.

Concluzii

Perspectiva fizicii asupra relației energie–mediu mută discuția din plan ideologic în planul legilor naturii. Principiile termodinamicii demonstrează că: 1. Nu există energie gratuită, 2. Orice conversie generează deșeuri, 3. Timpul de regenerare al resurselor este un parametru fizic, nu politic. În acest context, responsabilitatea devine ascultare față de realitatea fizică. Ea se traduce prin trei acțiuni cuantificabile: reducerea risipei de exergie, alegerea surselor cu densitate de putere adecvată și educarea pentru înțelegerea ordinelor de mărime. Viitorul durabil nu va fi decis de retorică, ci de cât de bine aliniem civilizația la ecuațiile pe care nu le putem vota.

Bibliografie

Țițeica Ș., 1982, Termodinamica, Editura Academiei RSR, București

Călugăru F., 1988, Fizica și problemele lumii contemporane, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Valori culturale în predarea fizicii: știință, etică și responsabilitate

Prof. Ochia Mădălina Camelia, Colegiul Național ”Mircea cel Bătrân”, Rm. Vâlcea

Introducere

Predarea fizicii este adesea percepută ca transmiterea unui set de legi, formule și experimente neutre valoric. Această viziune pozitivistă ignoră faptul că orice act educațional se desfășoară într-un orizont cultural și implică opțiuni axiologice. În contextul crizelor globale – climatică, energetică, tehnologică – fizica nu mai poate fi predată ca „știință pură”, ruptă de implicațiile sale sociale. Lucrarea de față argumentează că valorile culturale, etica și

responsabilitatea sunt componente intrinseci ale demersului didactic în fizică și analizează modalitățile prin care acestea pot fi integrate coerent în predare, fără a compromite rigoarea științifică.

1. Fundamentarea culturală a științei fizice

1.1. Fizica – produs cultural și generator de cultură

Știința nu apare în vid istoric. Revoluția copernicană a schimbat nu doar astronomia, ci și locul omului în Univers, influențând filosofia, arta și teologia Renașterii. Termodinamica secolului XIX a fost contemporană cu revoluția industrială și a legitimat cultural ideea de progres prin exploatarea naturii. Mecanica cuantică a adus în cultură concepte precum incertitudinea și complementaritatea, preluate în literatură și artă. A preda fizica fără a evidenția aceste conexiuni înseamnă a o reduce la un manual tehnic și a-i anula potențialul formativ.

1.2. Setul de valori implicite ale comunității științifice

Robert Merton identifica în 1942 patru norme ale etosului științific: universalismul, comunismul, dezinteresarea și scepticismul organizat. Acestea sunt valori culturale: adevărul e mai presus de autoritate, cunoașterea aparține umanității, onestitatea intelectuală e obligatorie. Când un profesor corectează o lucrare de laborator falsificată, nu aplică doar o regulă școlară, ci transmite valoarea „integrității”. Când încurajează întrebarea „de ce?”, cultivă valoarea „curajului intelectual”. Predarea fizicii este, implicit, educație morală.

2. Etica și responsabilitatea ca dimensiuni ale educației prin fizică

2.1. Neutralitatea imposibilă a tehnologiilor bazate pe fizică

Descoperirile din fizică au aplicații cu impact etic major: energia nucleară, laserii, semiconductorii, GPS-ul. Fizicianul nu mai poate invoca „știința pură” pentru a se disocia de utilizări. Proiectul Manhattan rămâne studiul de caz fundamental: aceleași ecuații care descriu fisiunea au dus la Hiroshima. Hans Jonas formulează „imperativul responsabilității” tocmai ca reacție la puterea sporită a tehnicii: „Acționează astfel încât efectele acțiunii tale să fie compatibile cu permanența unei vieți autentice pe Pământ”. În predare, problema etică apare natural când discutăm aplicații. A o evita este în sine o opțiune valorică: iresponsabilitatea.

2.2. Valori în selecția curriculară și în exemple

Profesorul de fizică face zilnic alegeri valorice. Prezintă problema randamentului unui motor termic doar ca exercițiu de calcul sau o leagă de emisiile de CO₂ și încălzirea globală? Când vorbește de unde electromagnetice, menționează doar telefonul mobil sau și controversa legată de expunere și principiul precauției? Exemplele alese cultivă la elevi fie o cultură a consumului tehnologic necritic, fie o cultură a discernământului și responsabilității. Fizica permite cuantificarea: 1 kWh = 3,6 MJ = ridicarea a 100 kg la 3,6 km. Aceste calcule transformă abstractul „să economisim” într-o valoare măsurabilă.

2.3. Demnitatea umană și accesul la cunoaștere

O valoare culturală esențială este dreptul universal la înțelegere. Mitul „fizica e grea, e doar pentru genii” exclude și creează inechitate. Lev Vygotsky arată că învățarea are loc în „zona proximei dezvoltări”, prin mediere. Profesorul care traduce formalismele în modele intuitive, care folosește istoria științei și analogii culturale, practică o etică a incluziunii. A explica efectul de seră prin analogia cu o seră agricolă este un act de respect față de demnitatea cognitivă a elevului.3. Strategii de integrare a valorilor în predarea fizicii

3.1. Istoria și filosofia științei ca instrument didactic

Introducerea unor „vignete istorice” de 5 minute la început de lecție contextualizează cultural noțiunile. Procesul lui Galilei ilustrează conflictul dintre dogmă și evidență, valoarea libertății de gândire. Controversa Bohr-Einstein despre mecanica cuantică pune în discuție valoarea „realismului”. Viața Mariei Curie ridică problema sacrificiului personal pentru știință și a discriminării de gen. Aceste narațiuni nu „pierd timp”, ci construiesc sens și aderare la valori.

3.2. Probleme cu text deschis și dileme etice

Programa permite formularea de probleme de tip socio-științific. Exemplu: „Un sat izolat poate fi conectat la rețea, cu cost de mediu prin defrișare pentru stâlpi, sau poate folosi panouri fotovoltaice + baterii, cu cost financiar dublu. Calculează energia necesară pentru 50 de familii și propune o soluție, argumentând”. Elevul folosește formulele de la putere și energie, dar decide pe baza valorilor: cost, mediu, echitate. Fizica oferă datele, cultura oferă criteriile de decizie.3.3. Proiecte STEM cu finalitate comunitară

Cultura responsabilității se învață prin acțiune. Proiecte precum „Auditul energetic al școlii”, „Harta de poluare fonică a cartierului” sau „Construim un cuptor solar pentru cantina socială” unesc legea conservării energiei, măsurătorile fizice și valoarea serviciului în folosul comunității. Elevul înțelege că fizica nu se termină pe hârtie, ci schimbă realitatea. Conform teoriei lui John Dewey, învățarea autentică este reconstructivă și are miză socială.

Concluzii

A preda fizica înseamnă a iniția elevii într-o subcultură cu propriile valori: adevăr, rigoare, scepticism onest, universalitate. În același timp, înseamnă a-i face conștienți că produsele acestei științe modelează cultura mare și aduc responsabilități pe măsură. Neutralitatea valorică în predarea fizicii este o iluzie periculoasă. Profesorul alege continuu: între a forma tehnicieni care aplică formule și cetățeni care înțeleg consecințele. Integrarea istoriei științei, a dilemelor etice și a proiectelor cu miză reală transformă ora de fizică din instrucție în educație. Într-o lume definită de tehnologie, a înțelege fizica devine o condiție a libertății, iar a o preda cu responsabilitate devine o datorie culturală.

Bibliografie

Cucoș C., 2014, Pedagogie, Ediția a III-a, Editura Polirom, Iași.

Sandu D., 2004, Sociologia științei, Editura Universității din București.

Interjecția în limba română actuală-Studiu

Prof. Popescu Florina, Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", Sat Rotărăști

Limba română a fost supusă unui proces vast de modernizare, în urma căruia s-au semnalat câteva modificări, la fiecare nivel al limbii: fonetic, semantic, morfologic, dar și sintactic. Din acest punct de vedere, interjecția joacă un rol important al schimbării, mai ales din cauza influențelor din limbile de circulație internațională, precum limba engleză. Interjecția este partea de vorbire neflexibilă care imită sunete sau zgomote din natură sau care exprimă stări sufletești, reacții la senzații fizice, îndemnuri.

Interjecția poate exprima: stări sufletești (a!, ah!, of!, vai!), senzații (de frig, de durere, etc.arș!, văleu!, au!), un ordin, un îndemn (hai!, hăia!, marș!), o adresare, o chemare(mă!, măi!, hei!), sunete sau zgomote din natură (onomatope- poc!, cu-cu!, buf!, miau!).

Din *punctul de vedere al sensului* lor, interjecțiile pot fi: *propriu-zise*, cele care exprimă stări sufletești, reacții la senzații fizice, îndemnuri: au, ei, of, uau, vai etc. și *onomatopee* (interjecții onomatopoeice), cele care imită sunete sau zgomote din natură ori sugerează mișcări: miau, hăciu, gâl-gâl, țuști etc..

Din *punctul de vedere al formării*, există: interjecții simple: au, miau, pleosc, dar și interjecții compuse: hodoronc-tronc, ia uite, tic-tac.

Din categoria interjecțiilor simple fac parte și interjecțiile repetate: *cioc-cioc, cuțu-cuțu, nani-nani*. Acestea nu trebuie confundate cu interjecțiile compuse, alcătuite din componente între care există mici diferențe: trosc-pleosc!, i-ha!, tic-tac!

Interjecțiile de adresare (apelative) sunt folosite de vorbitor pentru a se adresa direct unei persoane (bă, băi, bre, fa, fă, mă, măi etc.) sau pentru a atrage atenția ascultătorului asupra unui lucru (alo, hei, pst, etc.).

Unele interjecții se comportă ca un verb și se numesc interjecții predicative, îndeplinind funcția sintactică de *predicat* verbal. (ex.:Hai acasă! Uite-l pe Radu! Iepurele țuști! din tufiș.) Locuțiunea interjecțională este grupul unitar de cuvinte care exprimă *sentimentele sau reacțiile afective ale vorbitorilor* :Ei bine! ,Ia te uită! ,Măi să fie!, Scârț, Marițo!, Vai de mine! Doamne ferește!.

În general, interjecțiile și locuțiunile interjecționale se *despart prin virgulă* sau prin semnul exclamării de restul enunțului. (ex.: Ei, asta e o veste bună! /Să vedem ce va mai spune acum!

Dacă interjecția este urmată de un substantiv în vocativ, se pune virgulă după întregul grup (ex.: - Măi Radu, unde ai fost?)

Ca **adjunct**, interjecția poate fi:

- a. Nume predicativ: El este **tralala**.
- b. atribut interjecțional: Avea o mașină **zdronca-zdronca**.
- c. complement circumstanțial de mod: Cana a picat **fleoșc**!

Odată cu noile influențe, au pătruns în limbă și interjecții împrumutate din alte limbi: pardon, aport, mersi (din franceză) ups, wow, yoo-hoo, bleah (din engleză).

În limba română actuală, există substantive care trec în clasa interjecțiilor, fiind complet lipsite de sensul inițial:

- Ex.: - Cu ce-a greșit, *frate*, de-a pățimit atât?
- Nu poți, *domnule*, în ziua de azi să te lipsești de mașină!
- Ce bătaie am văzut, *nenică*!

Aceste interjecții nu trebuie confundate cu substantivele în Vocativ:

- Ex.: - Frate, mă ajuți?
- Domnule, doriți ceva?

Bibliografie:

1. Florentina Sâmișăian, Sofia Dobra, Monica Halaszi, Anca Davidoiu-Roman, Horia Corcheș
- Limba și literatura română. Clasa a VII-a, Ed. Art Klett
2. Sofia Dobra – Cartea mea de gramatică 7, Ed. Art Educațional, 2019

„Povestea mea, ajutată de inteligența artificială” - proiect didactic-

Prof. Popescu Florina, Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, sat Rotărăști

1. Date generale

- **Disciplina:** Limba și literatura română
- **Clasa:** a VII-a
- **Manual Ed.** ArtKlett
- **Unitatea de învățare:** Textul narativ literar
- **Tipul lecției:** Activitate de formare și consolidare de competențe
- **Durata:** 50 minute

2. Competențe specifice vizate

- Redactarea unui text narativ respectând structura specifică
- Utilizarea adecvată a limbii române în exprimarea scrisă
- Manifestarea creativității în redactarea unor texte proprii

- Utilizarea responsabilă a tehnologiei în procesul de învățare

3. Obiective operaționale

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- O1 – Identifice elementele textului narativ (personaj, timp, spațiu, conflict).
- O2 – Formuleze un prompt simplu pentru generarea unui fragment narativ cu ajutorul AI.
- O3 – Revizuiască critic un text generat de AI.
- O4 – Redacteze o variantă îmbunătățită, personalizată a textului.

4. Resurse didactice

- Laptop / tabletă + proiector
- Acces la un model AI conversațional
- Fișă de lucru
- Rubrică de evaluare

5. Strategii didactice

- conversația euristică
- învățare colaborativă
- problematizare
- exercițiul
- reflecție metacognitivă

6. Desfășurarea activității

Evenimentele lecției	Ob · Op ·	Conținutul activităților		Strategia didactică				Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Resurse				
				țimp	procedurale	materiale	forma de org.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Moment organizatoric		Asigură liniștea și verifică dacă toți elevii au toate materialele necesare pe bancă.	Se pregătesc pentru lecție. Dacă este cazul, semnalează absenții sau probleme de organizare.	1 min	conversația	catalogul	fronta l	
2. Captarea atenției		Inițiază o discuție pornind de la întrebarea „Credeți că o inteligență artificială poate scrie o poveste la fel de bine ca un elev de clasa a VII-a?”	Elevii își exprimă părerea	3 min	conversația	Tabla	fronta l	Aprecieri verbale
3. Anunțarea temei și a obiectivelor		Anunță tema lecției și notează titlul lecției. Formulează obiectivele pe înțelesul elevilor.	Notează titlul pe caiete și ascultă obiectivele, solicitând lămuriri, dacă este cazul.	1 min	conversația	Tabla, caietele	fronta l	Aprecieri verbale

4. Evocarea cunoștințelor anterioare	1 O2 O5 O6	Inițiază o discuție privind opera literară, în speță opera narativă. Se reamintesc elementele textului narativ: situația inițială, intriga, desfășurarea acțiunii, punctul culminant, deznodământul	Participă la discuție, definesc opera narativă și precizează trăsăturile sale studiate: prezența personajelor, acțiunea povestită de momentele subiectului etc.	15 min	conversația organizatorul grafic	Tabla, caietele	frontal	Aprecieri verbale
5. Dirijarea sistematizării	O1 -	Etapă 1 – Generare asistată (10 min)	Elevii identifică: • personaje • conflict • elemente reușite / mai puțin reușite	25 min	conversația	fișa de lucru	frontal	Aprecieri verbale
	O6	Profesorul introduce un prompt simplu, de tip: „Scrie o poveste scurtă despre un elev care descoperă un obiect misterios în curtea școlii.”			metoda cadranelor			
		Etapă 2 – Îmbunătățire creativă (15 min) Se proiectează textul generat.	Elevii, în perechi: 1. Modifică promptul (adaugă detalii despre personaj, loc, emoții). 2. Generează o nouă variantă.		exemplificarea		pe grupe individual	

			3. Rescriu textul adăugând elemente proprii (dialog, descriere, suspans). Accentul cade pe: ✓ intervenția personală ✓ dezvoltarea creativității ✓ responsabilitatea utilizării AI					
6. Evaluarea		Se realizează pe tot parcursul activității prin aprecieri verbale. Sunt notați elevii cu un aport deosebit la lecție. Elevii vor completa Fișa 1.		2 min	conversația	catalogul	fronta 1	Aprecieri verbale
7. Asigurarea feed-back-ului		Distribuie fișa 2 și solicită completarea sa. Numește 2-3 elevi pentru a solicita lămuriri în privința conținuturilor lecției.	Completează fișa de feed-back și solicită lămuriri, dacă este cazul, în cadrul rubricii „Mai am o întrebare despre...”	2 min	conversația	fișa de feed- back	indivi -dual fronta 1	Aprecieri verbale
7. Tema pt acasă		Indică tema: Elaborarea unui text narativ, ținând cont de cele învățate.	Notează tema.	1 min	conversația	culegerea	fronta 1	

Fișa 1

Evaluare

Completați tabelul următor, ținând cont de ceea ce ați dobândit în această oră:

Criteriu	Foarte bine	Bine	În curs
Respectarea structurii narative			
Originalitate			
Corectitudine gramaticală			
Intervenție personală asupra textului AI			

Fișa 2- Feedback

Elevii completează enunțul:

„AI m-a ajutat să....., dar eu am fost responsabil pentru.....”

7. Elemente de inovație

- Integrarea AI ca instrument de sprijin, nu substitut al gândirii.
- Dezvoltarea gândirii critice (elevii evaluează și corectează AI).
- Învățare colaborativă și metacognitivă.
- Educație pentru utilizare responsabilă a tehnologiei.

8. Surse bibliografice

1. Inteligența artificială în educație – Luckin, R. et al., 2016.
Fundamente teoretice privind utilizarea AI în procesul educativ.
2. European Commission (2020).
Digital Education Action Plan (2021–2027).
3. UNESCO (2019).
Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities.
4. Programă școlară pentru disciplina Limba și literatura română, gimnaziu – Ministerul Educației (în vigoare).
5. Cucuș, C. (2014). *Pedagogie*. Ed. Polirom.

Miorița – „o fereastră spre cultura, personalitatea și realitatea românească”

Prof. Preoteasa Ana-Maria, Liceul Tehnologic „Ferdinand I”, Rm. Vâlcea

Dintotdeauna m-a fascinat bogăția noastră culturală, literatura populară, folclorul românesc. Consider că e foarte important ca tânăra generație de români să cunoască tezaurul popular strămoșesc, identitatea românească, ceea ce ne definește pe noi ca popor. O creație de bază, capodopera literaturii populare, este balada *Miorița*.

Originea și semnificația titlului

Semnificație culturală. Cântecul mioritic este considerat una dintre cele mai reprezentative creații folclorice românești de factură pastorală și reprezintă un simbol al perenității poporului român, păstoritul fiind o îndeletnicire străveche. „Reconstituirea” genezei cântecului permite incursiuni în cultura și realitățile etnografice ale satului românesc tradițional.

Semnificația și istoria titlului. În Transilvania, e numit generic Colinda păcurarului. Episodul *Oaia năzdrăvană* a fost adăugat numai după ce cântecul a traversat Carpații și s-a transformat în baladă. Astfel, în sudul și estul țării, rapsozii îl numeau generic *Cântecul mioarei*. Titlul baladei, *Miorița*, a fost propus pentru prima dată de către Vasile Alecsandri (1850),

în mod convențional și ulterior acceptat unanim (la vremea respectivă versiunea primară, *Colinda păcurarului*, nu era cunoscută de către folcloriști).

Definirea cântecului „mioritic”. Exegeții „Mioriței” au definit-o ca fiind un *bocet, epopee pastorală, cântec de jale, legendă, doină, cântec de nuntă, incantație rituală, cântec religios, mit, etnomit sau cântec din bătrâni*. Adrian Fochi a identificat două versiuni: colind (versiunea primară), cu circulație atestată în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, respectiv baladă în Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Moldova.

Miorița (colind/baladă) este o *creație folclorică muzicală*, în spațiul consacrat fiind interpretată vocal și instrumental (după caz), respectându-se caracterul sincretic specific creațiilor populare.

Cadrul epic inițial

- Locul dramei (plaiul; coborârea oilor de la munte; transhumanța)
- Tema ciobanilor
- Tema complotului (conflict economic)

Episodul „oaia năzdrăvană”

- Dialogul dintre mioriță și cioban (dezvăluirea complotului)

Episodul testamentar

- Locul îngropării (în apropierea stâniei)
- Obiectele îngropării (fluierul)
- Bocetul oilor
- Tema nunții cu o fată de crai

Episodul măicuței

- Tema căutării ciobanului
- Tema nunții cu o fată de crai (repetiție)

Trei ciobani coboară cu oile la vale („Pe-un picior de plai,/ Pe-o gură de rai”) – tema *transhumanței*. Aceste versuri indică un loc specific românesc, un spațiu mioritic, acțiunea se petrece în relieful „ondulat” al țării noastre. Fiecare dintre cei trei păstori este reprezentatul unei regiuni istorice românești: „Unu-i moldovan,/ Unu-i ungurean (*transilvănean*)/ Și unu-i vrâncean (sau *muntean*)”. Doi dintre ei se sfătuiesc să-l omoare pe al treilea (tema *complotului*) pentru a-și însuși averea acestuia („Că-i mai ortoman/ Ș-are oi mai multe,/ Mândre și cornute”). *Oaia năzdrăvană* îi dezvăluie ciobanului intențiile celor doi tovarăși, sfătuindu-l totodată să-și ia măsuri de precauție („Stăpâne, stăpâne,/ Îți cheamă ș-un câne/ .../ Că l-apus de soare/ Vreau să mi te-omoare”). Dativul etic „mi” arată afecțiunea și atașamentul oiței față de stăpânul ei. Comportamentul neobișnuit al ciobanului în momentul în care află vestea complotului și indicațiile testamentare, resemnarea în fața morții și acceptarea acesteia cu seninătate, arată comuniunea

românului cu natura, legătura strânsă cu aceasta. Ciobanul vede în moarte o contopire cu natura și o acceptă ușor. Această temă apare și la alți autori români, de exemplu George Coșbuc, în frumoasa poezie „Vara”, care este un adevărat imn dedicat naturii: „Cât de frumoasă te-ai gătit,/ Naturo, tu! Ca o virgină/... Aș vrea să plâng de fericit,/ Că simt suflarea ta divină/... Mi-e inima de lacrimi plină,/ Că-n ea s-au îngropat mereu/ Ai mei, și-o să mă-ngrop și eu!/ O mare e, dar mare lină-/ Natură, în mormântul meu,/ E totul cald, că e lumină!”, dragostea românului față de natură este exprimată și în alte balade populare românești. Natura este un loc de refugiu pentru eroii legendari. Replica ciobanului vizează indicații testamentare: dorința de a fi îngropat „în dosul stânii” arată atașamentul ciobanului față de mioarele sale și dorința de a păstra legătura cu ele și după moarte, iar la cap să-i fie așezate cele trei fluieri („Fluieraș de fag/ Fluieraș de os/ Fluieraș de soc”), prin acestea el va menține comunicarea cu ființele care-i sunt dragi. Intuind bocetul oilor („Ș-oile s-or strânge,/ Pe mine m-or plânge/ Cu lacrimi de sânge”) și durerea măicuței („Măicuța bătrână,/ Cu brăul de lână,/ Din ochi lăcrimând”), ciobanul îi cere *mioarei năzdrăvane* să le ascundă faptul că a fost ucis („Iar tu de omor/ Să nu le spui lor”) și să le ofere, drept pretext al dispariției sale, căsătoria cu o fată de crai („Să le spui curat/ Că m-am însurat/ C-o mândră crăiasă,/ A lumii mireasă”) – tema *alegoria nuntă-moarte*.

Mioara năzdrăvană este înzestrată cu puteri supranaturale, are capacitatea de a vorbi. Acest aspect ne duce cu gândul la un personaj fabulos din basme, de exemplu calul năzdrăvan, care îl ajută pe erou să depășească situațiile grele și să treacă de probele la care e expus. Motivul bocetului este specific folclorului românesc și face parte din obiceiurile străvechi de înmormântare.

„Măicuța bătrână” este un alt personaj care apare în baladă, la care ciobanul se gândește cu drag, fiind preocupat de soarta ei după ce el nu va mai trăi. „Cu brăul de lână”, accesoriu vestimentar pe care îl poartă măicuța, scoate în evidență preocuparea străveche a românilor: păstoritul. Pentru ca durerea ei să nu fie prea mare, ciobanul o sfătuiește pe mioară ca aceasta să-i ascundă mamei faptul că el a murit și să-i spună că s-a însurat, dar precizează să nu-i spună că la nunta lui „a căzut o stea”, deoarece aceasta semnifică moartea și măicuța, fiind o bună cunoscătoare a înțelepciunii populare, știa acest lucru și atunci și-ar fi dat seama că fiul ei a murit.

Alegoria moarte-nuntă amintește de obiceiul specific românesc al înmormântării tinerilor necăsătoriți sub forma unui ceremonial de nuntă. Faptul că întreaga natură participă la nunta lui, așa cum și-o imaginează ciobănașul, scoate din nou în evidență comuniunea om-natură.

Miorița și cultura modernă

Poeții și scriitorii români și-au manifestat deschis o admirație necondiționată față de acest poem al literaturii populare, valorificându-i valențele prin filtrul talentului și al modului personal de percepere a mesajului.

Nichita Stănescu (1983) a mărturisit, în numele generației sale și al celor anterioare: „Fără „Miorița” n-am fi fost niciodată poeți. Ne-ar fi lipsit această dimensiune fundamentală”; Mihail Sadoveanu (1923) pledează pentru „arta ei fină”, încât „ne putem întreba dacă i se poate găsi pereche în alte literaturi populare și dacă literatura cultă, în infinitele variații, a realizat vreodată un mic poem așa de armonios și de artistic”. Iar aprecierile lui Alecu Russo – care avea convingerea că balada reprezintă doar rămășițele unei vaste epopei naționale, chiar și așa socotind-o „cea mai frumoasă epopee păstorească din lume”, aveau să devină obsesii. Dovadă că în 1982 Nichita Stănescu definește „Miorița” ca fiind „Iliada și Odissea genetică a poporului nostru”.

Miorița în contextul globalizării

Primul pas pentru a înțelege Miorița este de a pătrunde în specificul etnic, cultural și mai cu seamă spiritual al poporului român. Acest demers pornește de la premisa unicității ei. Pe de altă parte însă, temele și motivele (în sens conceptual și etnografic) conservate în această baladă sunt comune spațiului cultural indo-european. Al doilea pas impune o analiză în relație cu specificul popoarelor ce ne înconjoară, atât vest-europene, cât și orientale, căci există afinități cu alte culturi marginale indo-europene, de tip major.

Miorița aparține culturii continentale/europene în măsura în care această civilizație o înțelege și o asimilează. Francezii, de exemplu, au fost primii care au ridicat un semn de întrebare în dreptul baladei (J. Michelet, 1854), acuzând resemnarea ciobanului în față morții, ceea ce ar defini o „trăsătură națională”. În schimb, George Călinescu a fost de părere că folclorul românesc valorificat în literatura cultă a întrunit aprecieri favorabile din partea britanicilor. Miorița suportă o paralelă cu riturile de inițiere, respectiv concepția despre moarte și nemurire a tibetanilor.

Mircea Eliade, prin studiul „*Mioara năzdrăvană*” este un precursor al celor care au contribuit la integrarea Mioriței într-un context global, european, prin definirea acestei creații drept un efect al „creștinismului cosmic”, de sorginte sud-est europeană.

Grație calităților sale cu totul excepționale, ce o individualizează, „Miorița” poate fi privită ca o „fereastră spre cultura, personalitatea și realitatea românească,” ce se deschide spre stăruința celor străini de neam și limbă de a ne cunoaște și a ne înțelege.

Bibliografie consultată:

1. Balada populară – Miorița, versuri
2. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Miorița>